ΚΩΡΙΑΚΑΤΙΚΑ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ
Β. ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ

Ἀριθμὸς 31 — Ἐν Ἀθήναις τῇ 13 Ἰουνίου 1899.

ΜΙΑ ΕΒΔΟΜΑΣ

Αἱ ἐξετάσεις τῶν σχολείων ἁπλοποιήθησαν πολὺ ἀπό τινος, συγκεντρωθεῖσαι εἰς μόνον τὸ μάθημα τῆς γυμναστικῆς. Ὀλίγη εὐρυθμία κινήσεων καὶ αἱ ἐξετάσεις τελειώνουν μὲ τὰ συγχαρητήρια τῶν θεατῶν.

*
* *

Καὶ φαντάζομαι ἐνταῦθα τοὺς Ἕλληνας βουλευτὰς τοῦ μέλλοντος, οἵτινες, ἀφοῦ ἐχαλύβδωσαν τὰ νεῦρα καὶ τοὺς μῦς καθ' ὅλον τὸν μαθητικὸν καὶ φοιτητικὸν βίον, θὰ εἰσέρχωνται εἰς τὴν βουλὴν προετοιμασμένοι καθ' ὅλα ὅπως ἀντιμετωπίσουν τὸ ἀπαραίτητον *ξύλο*, εἰς τὸ ὁποῖον καταλήγουν ὅλαι αἱ μεταξὺ βουλευτῶν ἀντεγκλήσεις. Ἑκάστη γροθιὰ θὰ βαρύνῃ τοὐλάχιστον ὅσον καὶ ἕνα ρητορικὸν ἐπιχείρημα καὶ ὁ ἐξοχώτερος τῶν ρητόρων θὰ εἶνε ὁ Κουταλιανός, ἐὰν ζῇ ἕως τότε.

*
* *

Ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην δικαιολογῶ ὁπωσδήποτε καὶ κάποιον πατέρα, ὅστις ἠκούσθη διαμαρτυρόμενος διὰ τὴν ἀπόρριψιν τοῦ υἱοῦ του εἰς τὸ μάθημα τῆς γυμναστικῆς ὡς ἑξῆς :

— Μά, βρὲ ἀδερφέ, ἐγὼ δὲν τὸ προορίζω τὸ παιδί μου γιὰ βουλευτή.

*
* *

Δὲν εἶχεν ὅμως καὶ ἀπολύτως δίκαιον ὁ πατὴρ αὐτός, διότι πρὸς μόρφωσιν καλοῦ πολιτικοῦ δὲν ἀρκεῖ μόνον ἡ γυμναστική. Ἐὰν ὁ Γάλλος ἔχει τὴν μονομαχίαν διὰ τὴν λύσιν τῶν διαφορῶν, ὁ Ἄγγλος τὴν πυγμήν, ὁ Γερμανὸς τὴν ἀκίνδυνον σπάθην ὑπὸ τὴν ὁποίαν μόνον ρῖνες καὶ ὦτα ἠμποροῦν νὰ πέσουν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς τιμῆς, ὁ Ρωμηὸς πρέπει νὰ γνωρίζῃ ὅλα αὐτὰ καὶ πρὸς τούτοις ραβδομαχίαν· διότι ἡ ράβδος ἔγεινε παρ' ἡμῖν κοινοβουλευτικώτατον ὅπλον, πίπτουσα ὄχι μόνον ὅπου δὲν πίπτει λόγος, ἀλλὰ καὶ ὅπου πίπτει τοιοῦτος, ἀποτελοῦσα μάλιστα ἀπαραίτητον αὐτοῦ βοήθημα. Διαφέρει δὲ τῶν λοιπῶν ἡ κοινοβουλευτικὴ ράβδος κατὰ τοῦτο ἰδίως, ὅτι ὅταν εὑρίσκεται ἐν γωνίᾳ, δὲν σημαίνει ὅτι βρέχει, ἀλλ' ἁπλούστατα ὅτι δὲν *πέφτει ξύλο*.

*
* *

Εἰς τ' ἀνωτέρω προσθέσατε καὶ τὴν νέαν αἱμοβορωτάτην ἐπινόησιν τοῦ κ. Λεβίδου, ὅστις τιμωρεῖ τοὺς ἀντιπάλους του καταδικάζων αὐτοὺς εἰς τὸν δι' ἀποπληξίας θάνατον.

*
* *

Εἰπέτε μου ἔπειτα ἀπ' ὅλα αὐτά, ἂν δὲν εἶχε δίκαιον κάποιος κουτσαθάκης, ὁ ὁποῖος ἠκούσθη ἀπειλῶν ὡς ἑξῆς :

— Θὰ σοῦ δώσω μιὰ γροθιὰ νὰ σοῦ κάνω τὰ μοῦτρα... βουλευτήριο.

*
* *

Τὸ ξύλο τῆς Βουλῆς μοῦ ἐνθυμίζει κατὰ παράδοξον εἱρμὸν ἐννοιῶν, τί νομίζετε ; Τὰ θέατρα. Τὸ πήδημα αὐτὸ δὲν εἶναι τόσον ἀπότομον ὅσον φαίνεται. Πρῶτον διότι ὡς συνδετικὴ γέφυρα μεταξὺ τῶν δύο αὐτῶν ὑπάρχει ὁ Φασουλῆς, ὅστις συγγενεύει στενώτατα πρὸς μὲν τὴν Βουλὴν διὰ τοῦ ξύλου τὸ ὁποῖον πέφτει ἀλύπητον εἰς τὴν ράχιν τοῦ Περικλέτου, πρὸς

Ο ΦΙΛΟΣ ΤΗΣ *(Εἰκὼν Φερριὲ)*

δε τὸ θέατρον διὰ τῆς σκηνῆς. Δευτερον διότι Βουλὴ καὶ θέατρον δὲν εἶνε καὶ ἐντελῶς ἄσχετα πράγματα ἐπὶ τέλους. Ἀπόδειξις, ὅτι ἐφ᾽ ὅσον ἡ πρώτη ἔχει ἀνοικτὰς τὰς πύλας της, τῶν δευτέρων αἱ εἰσπράξεις δὲν πηγαίνουν καλά.

⁂

Προκειμένου λοιπὸν περὶ θεάτρου ἤθελα νὰ σᾶς ἀναγγείλω τὴν χαρμόσυνον εἴδησιν ὅτι εἰς τὰ ὑπάρχοντα δέκα τρία τὸν ἀριθμὸν πρόκειται νὰ προστεθοῦν καὶ ἄλλα, ἓν εἰς τὰ Ἀναφιώτικα, ἄλλο εἰς τὴν Γαργαρέταν, τρίτον εἰς τὰ Πυθαράδικα, τέταρτον εἰς τὸ Γκαζοχῶρι, πέμπτον εἰς τὸ Βατραχονῆσι, ἕκτον εἰς τὸ . . . λίθαρον καὶ ἄλλα ἀκόμη. Τοιουτοτρόπως ὑπάρχει ἐλπὶς νὰ εὕρουν θεσιν ὅλα τὰ νέα ἔργα τὰ προετοιμασθέντα ὑπὸ γνωστῶν καὶ ἀγνώστων συγγραφέων. Ἐκ τῆς ἁμίλλης αὐτῆς εἶνε ἀδύνατον νὰ μὴ προκύψουν καὶ μεγάλοι ἠθοποιοὶ καὶ μεγάλοι συγγραφεῖς.

⁂

Τοιουτοτρόπως ὑπάρχει ἐλπὶς ν᾽ ἀκούσωμεν καὶ διαλόγους οἷος ὁ ἑξῆς·

— Πῶς σοῦ φαίνεται ὁ Λάσκαρης ;

— Καλός, μὰ σὰν τὸ Θεοδοσίου ὄχι.

⁂

Δὲν εἶνε ἀπίθανον μάλιστα νὰ προκύψουν καὶ σχολαί. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει οὐδεμία ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι οἱ Θεοδοσίου, Γρίβας καὶ ἄλλοι θ᾽ ἀνήκουν εἰς τὴν σχολὴν τῶν μαλλιαρῶν καὶ ὑπάρχει ἐλπὶς νὰ ἴδωμεν ἔργα των μὲ τοὺς τίτλους «Τὰ μαγνάδια τῆς Ἀγγέλως καὶ τὰ φύκια τῆς καρδιᾶς της» ἢ «Τὸ φάνταγμα καὶ τὰ κόκκαλα τοῦ ντόμινου».

⁂

Καὶ ἐπειδὴ ὡμίλησα περὶ μαλλιαρῶν ἐνθυμήθηκα τὴν ἐπιστολὴν τοῦ κ. Ψυχάρη, τὴν ὁποίαν, πιστεύω, ὅτι ὅλοι ἐδιαβάσατε τὴν ἑβδομάδα αὐτὴν εἰς μίαν ἐφημερίδα. Καὶ ἡ μὲν ἐπιστολὴ αὐτὴ καθ᾽ ἑαυτὴν δὲν ἔχει τίποτε τὸ ἐνδιαφέρον διὰ νὰ μᾶς ἀπασχολήσῃ. Γνωστὴ εἶνε καὶ ἡ γλῶσσα καὶ αἱ ἰδέαι τοῦ συγγραφέως τοῦ «Ὀνείρου τοῦ Γιαννίρη». Ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὁποῖον εἶνε πολὺ περίεργον εἶνε μία ἄλλη ἐπιστολὴ τοῦ συντάκτου εἰς τὸν ὁποῖον ἐστάλη ἡ πρώτη. Ἀποτελεῖ ἕνα εἶδος εἰσηγήσεως εἰς τὴν πρώτην· εἰς τὴν εἰσήγησιν δὲ ταύτην ὁ γράψας διατυπώνει ὅλον τὸν θαυμασμόν του πρὸς τὸν διδάσκαλον, ἀλλὰ — nota bene — εἰς γλῶσσαν καθαρεύουσαν. Καὶ εἶνε ἡ ἀντίθεσις τόσον ἀπότομος ! Νομίζει τις ὅτι πρόκειται περὶ ἕλληνος δημοσιογράφου θαυμάζοντος κινέζον συγγραφέα.

⁂

Κἄτι τι παρόμοιον νομίζω ν᾽ ἀνέγνωσα πρὸ χρόνων εἰς τὸν Ζὶλ-Βλάς. Ὁ ἥρως οὗτος τοῦ ὁμωνύμου μυθιστορήματος ἦτο κάποτε ὑπηρέτης ἑνὸς ἰατροῦ, τοῦ ὁποίου ἐξεθείαζεν εἰς ὅλον τὸν κόσμον τὴν ἐπιστημονικὴν ἱκανότητα καὶ πρὸ πάντων τὰ θαύματα τῆς περιφήμου θεραπευτικῆς μεθόδου του τοῦ ζεστοῦ νεροῦ καὶ τῆς δι᾽ ἀφθόνων βδελλῶν ἀφαιμάξεως. Ὅταν ὅμως ἠσθένησεν ὁ ἴδιος ἠρνήθη κατηγορηματικώτατα νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὴν θεραπευτικὴν μέθοδον τοῦ κυρίου του, μὴ ἐννοῶν ν᾽ ἀποθάνῃ κατὰ τοὺς κανόνας τῆς ἐπιστήμης.

⁂

Καὶ ὁ μὲν ἰατρὸς τοῦ Ζὶλ-Βλὰς μετεχειρίζετο τοὐλάχιστον ζεστὸ νερό, ἐνῷ ἡ γλῶσσα τοῦ κ. Ψυχάρη εἶνε τόσον κρύα.

Κ.

ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΗ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΕΚΑΣΤΟΝ ΦΥΛΛΟΝ

εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ τὴν λοιπὴν Ἑλλάδα Λεπ. 10

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ

Ἐσωτερικοῦ Ἐτησία δρ. 5. — Ἑξάμηνος δρ. 3

Ἐξωτερικοῦ » φρ. 8 — » φρ. 4

ΚΗΔΕΙΑ ΜΙΚΡΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

Ἐν μέσῳ τῆς σκοτεινῆς αἰθούσης μὲ τὰ κατάκλειστα παράθυρα, ἐπὶ δύο καθισμάτων ψιαθίνων μικρότατον καὶ ἁβρότατον φέρετρον κεκαλυμμένον ἐκ λεπτοτάτων ἀνθέων καὶ πέπλων· δύο λαμπάδες ὑψηλαί, καὶ πέριξ λευκὰ περιφερόμενα μανδύλια ὑποδεικνύοντα σχήματα κυριῶν μελανωτάτων.

Δύο βήματα ἔξωθεν τῆς ἰσογείου αἰθούσης ἡ λάμψις τοῦ πρωϊνοῦ ἡλίου ἐπὶ τῶν ἀπαστραπτουσῶν πλακῶν τῆς αὐλῆς καὶ ἐπ᾽ αὐτῶν ἡ φαιδρότης τῶν κυμαινομένων σκιῶν τῶν φύλλων τῆς ἄνωθεν κληματαριᾶς· τὸ ἄρωμα τῶν καταπιπτόντων πετάλων τῶν πορτοκαλεῶν· ἡ θερμὴ καὶ ἀρωματώδης ζωὴ τοῦ ἔαρος.

Ἐκεῖ οἱ ἐξοικειωμένοι μὲ τὸν θάνατον ἄνθρωποι, ἀσχολούμενοι καὶ ὁμιλοῦντες, φίλοι μὲ τὰς ἀνοικτὰς ἐνδυμασίας τοῦ ἔαρος, ἄνθρωποι ὁμιλοῦντες διὰ τὰς ὑποθέσεις των, οἱ παρακολουθήσαντες συγγενεῖς τὸ μικρὸν δρᾶμα συγκεκινημένοι, οἱ γέροντες ἐξ αὐτῶν ἐκτελοῦντες τὸ θλιβερὸν ἔργον τῆς πρωτοκαθεδρίας εἰς τὰ πένθη, οἱ τοῦ οἴκου συντετριμμένοι.

Καὶ ἡ ἁβροτάτη καὶ λευκοτάτη θήκη μὲ τὰ ἄνθη φέρεται εἰς τὸν ἥλιον ἐπὶ τῶν χειρῶν ἑνὸς ἀνθρώπου, λούεται μὲ ὅλην τὴν λάμψιν τῆς ζωῆς.

Ἕνα ὡραιότατο κοιμισμένο προσωπάκι μὲ χρῶμα λευκοῦ καὶ ἀδόλου κηροῦ, γλυκύτης μειδιῶσα περὶ τὸ στόμα, δύο μαρμαρένια παχουλὰ χεράκια, λάμπων ἄργυρος εἰκονίσματος ἐντὸς τῶν λευκῶν πέπλων καὶ τῶν λευκοτάτων ἀνθέων. Εἰκὼν ὕπνου εὐδαίμονος, ὑπάρξεως μονοετοῦς, ἄνευ ἴχνους χαράγματος ὑπὸ τοῦ χρόνου, ἄνευ ἴχνους νεκρικοῦ.

⁂

Ἡ κηδεία διευθύνεται κατ᾽ εὐθεῖαν διὰ τὸ νεκροταφεῖον.

Εἰς τὰς ὁδοὺς ἡ ἀδιαφορία τῶν ἀποκαλυπτομένων, τῶν ὁποίων τὴν περιέργειαν δὲν ἐξεγείρει ἡ μικρὰ λευκοτάτη θήκη. Παρὰ τοὺς φλέγοντας κήπους τοῦ Ζαππείου πρὸ τῆς πύλης τοῦ Ἀδριανοῦ καὶ ἐπὶ τῆς λευκοτάτης ὁδοῦ, μόνη μεγαλόσωμος γυνὴ καὶ μελανείμων ἀποθέτει εἰς τὸν κονιορτὸν μεγάλην μαύρην φιάλην καὶ κάμνει τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ εὐλαβῶς.

Παρὰ τὴν καμπὴν τῆς γεφύρας γυναῖκες ἱστάμεναι ἐπὶ ὑψώματος σκιεροῦ ὑποδέχονται μὲ συμπάθειαν τὸ διερχόμενον λείψανον, καὶ τὸ ἀκούσιον μειδίαμα τῶν μητέρων αὐτῶν ζωγραφίζει τὴν ἀποκομισθεῖσαν ἐντύπωσιν τοῦ ὡραίου.

Ἐπὶ τῶν λευκῶν πέπλων καὶ ἀνθέων διέρχονται τώρα αἱ σκιαὶ τῶν κυπαρίσσων τῆς δενδροστοιχίας, τῆς μόνης αὐτῆς παρατάξεως τῶν παιδίων, τῶν ἀφίλων, τῶν ἀπόρων. Ἐπὶ λευκῶν μαρμαρίνων ὄγκων ἀναπήδησις λευκῶν σπινθήρων· οἱ πελεκῶντες λιθοξόοι, οἱ τρεφόμενοι ἀπὸ τὸν θάνατον ἄνθρωποι, διακόπτοντες τὴν ἐργασίαν των, ἀποκαλυπτόμενοι· καὶ ἡ κηδεία εἰσέρχεται εἰς τὰ βασίλεια τοῦ θανάτου.

⁂

Ὁ κῆπος τῶν ἀνθέων καὶ τῶν μαρμάρων φαιδρότατος. Τὰ θαλερὰ καὶ δροσερὰ φυλλώματα τῶν ἰτεῶν μὲ τὰς γλυκείας σκιὰς περιεβάλλουν τὸ λευκὸν φέρετρον μὲ τρυφερώτατον φῶς, ἡ ἐκκλησία δέχεται μὲ ἀγάπην τὸν μικρὸν ἄγγελον.

Ὁ ἱερεὺς λύει ὅλας τὰς ἁμαρτίας νεογνοῦ, τοῦ ὁποίου ἴσως οὔτε οἱ ὀφθαλμοὶ ἀπετύπουν ἀκριβῶς ἀκόμη τὰ ἀντικείμενα, ἀπαγγέλλει τὸ ἰδιαίτερον φιλοφρόνημα τοῦ Χριστοῦ «ἄφετε τὰ παιδία ἐλθεῖν πρός με» καὶ οἱ οἰκεῖοι καὶ φίλοι ἀποχαιρετοῦν καὶ φιλοῦν τὸ ὡραῖο παιδάκι.

Κατὰ τὴν πορείαν ὀλίγων στιγμῶν πρὸς τὴν χαίνουσαν γῆν, ὁ ἱερεὺς ἀκολουθῶν ψάλλει τὸ Χριστὸς Ἀνέστη ἐν μέσῳ τῆς μεγάλης χαρᾶς τοῦ ἔαρος καὶ τοῦ ἡλίου, προπέμπων κυανοῦν θυμίαμα.

Ὁ νεώτατος πατὴρ ἵσταται πρὸ τοῦ λάκκου συγκρατῶν τὴν συγκίνησίν του μὲ θέλησιν ἰσχυράν· αἴφνης κύπτει καὶ μὲ ὀξὺν λυγμὸν κολλᾷ τὰ χείλη του εἰς τὸ ὡραῖον προσωπάκι

— Παιδάκι μου, παιδάκι μου.

Καὶ ἡ ἰδέα τοῦ ὑστάτου ἀποχαιρετισμοῦ, ἡ ἰδέα τῆς συντριβῆς τῆς ἀνθρωπίνης ἀγάπης, διαπερᾷ διὰ μίαν στιγμὴν τὴν καρδίαν ὅλων δι᾽ ὀξυτάτης θλίψεως.

Ἀποσύρουν τὸν πατέρα, τρέπονται ὅλοι πρὸς τὴν ἔξοδον, καὶ ἡ ταχεία κίνησις δεικνύει τὴν ἐπιθυμίαν ὅλων πρὸς ἀποβολὴν τῆς μαύρης ἰδέας ἥτις διῆλθε πρὸς στιγμὴν τῆς ζωῆς των· ἄλλος κτυπᾷ τὰ λιθάρια τοῦ δρόμου εἰς στιγμιαῖον ρεμβασμόν· ἄλλος διαβάζει ὀνόματα μελαγχολικῶς· ἄλλοι συνεχίζουν τὴν ὁμιλίαν των ἀδυνατοῦντες ν᾽ ἀποσπασθοῦν τῶν συμφερόντων· ἄλλοι φέρουν ἐπὶ τῆς μορφῆς τὰ δαιμόνια καὶ τρόμον, ὅλην τὴν σύγχυσιν εἰς τὴν ὁποίαν τοὺς ἐμβάλλει ἡ ἐπαφὴ μὲ τὸν θάνατον.

⁂

Ὅσον ταχεῖα καὶ ἀθόρυβος ὑπῆρξεν ἡ διέλευσις τοῦ μικροῦ πλάσματος ἐκ τῆς ζωῆς, τόσον ταχεῖα καὶ ἀδιάφορος ὑπῆρξεν ἡ κηδεία του διὰ τοὺς πολλούς.

Ἀλλ᾽ ἦτο τόσον ἁβρὰ καὶ ποιητικὴ ἐν μέσῳ τῆς λάμψεως καὶ τῆς φαιδρότητος, ὥστε βαίνων πρὸς τὴν ἔξοδον τοῦ νεκροταφείου ᾐσθανόμην πράγματα θλιβερὰ καὶ τρυφερώτατα ἀνερχόμενα, μεταβαλλόμενα εἰς δάκρυα.

Καὶ ἦτο ἡ πρώτη φορὰ καθ᾽ ἣν ἔκλαυσα νεκρὸν διότι ἦτο ἡ πρώτη φορὰ καθ᾽ ἣν ἔβλεπον παιδίον φίλου νεκρὸν καὶ κηδευόμενον.

Κατὰ τοὺς ὀδυνηροὺς σπαραγμοὺς τῶν πιπτόντων γονέων, φίλων, οἰκείων, ἡ ὀξυτάτη λύπη στειρεύει τὰ δάκρυα συσπῶσα τὰ νεῦρα.

Ἐνῷ τώρα ᾐσθανόμην τὰ δάκρυα ἀνερχόμενα ἐνῷ οὐδεμία ἀνάμνησις συνεδέετο μὲ τὴν ζωὴν τοῦ νεκρωθέντος πλάσματος· δάκρυα πλήρης ποιήσεως, δάκρυα λύπης ἀορίστου ἐν μέσῳ τῶν ἀνθέων καὶ τῆς χαρᾶς τῆς φύσεως, δάκρυα τὰ ὁποῖα ᾐσθανόμην θερμότατα, λύπην ἣν δὲν ἠδυνάμην νὰ παρομοιάσω μὲ οὐδεμίαν ἄλλην ἀπορρεύσασαν τῶν ἐγκοσμίων θλίψεων.

Νεοέλλην

ΣΤΟΝ ΞΕΝΗΤΕΜΕΝΟ!

Τὰ ἄνθη ποῦ στὰ χέρια μου κρατῶ,
Κι᾽ ἂν ᾽χλώμιασαν, κι᾽ ἂν εἶνε μαραμένα,
Διπλῆ θαρρῶ πῶς ἔχουν ὠμορφιά,
Γιατ᾽ εἶνε μὲ τὰ χέρια σου κομμένα.

*

Μοῦ λένε χίλια λόγια μυστικά,
Μοῦ μαρτυροῦνε κάθε λογισμό σου,
Μοῦ λένε πῶς κι᾽ αὐτοῦ, στὴν ξενητειά,
Ἐγὼ εἶμαι ὁ μόνος στοχασμός σου!...

*

Τὰ ἄνθη ποῦ στὰ χέρια μου κρατῶ,
Κι᾽ ἂν ᾽χλώμιασαν, κι᾽ ἂν εἶνε μαραμένα,
Διπλότερ᾽ ἀπὸ τ᾽ ἄλλα τ᾽ ἀγαπῶ,
Γιατ᾽ εἶνε μὲ τὰ χέρια σου κομμένα.

*

Σὰν ἱερὸ τὰ κρύβω φυλαχτό,
Καὶ τοὺς ᾽μιλῶ καὶ παίρνω τὰ φιλιά σου,
Καὶ κλίνοντας τὰ μάτια μου θαρρῶ,
Πῶς ζῶ γιὰ μιὰ στιγμή... στὴν ἀγκαλιά σου!

Ἀθῆναι, 7 Ἰουνίου 1899.

Μαρίκα Πίπιζα

ΜΕΡΙΚΑΙ ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ

ΠΡΟ ΕΞΗΚΟΝΤΑ ΕΠΤΑ ΕΤΩΝ

Κυρίαι καὶ κύριοι,

Κάμνω τὴν ἐμφάνισίν μου μὲ μίαν ἀνασκαφὴν — παρ᾽ ὀλίγον νὰ εἴπω τυμβωρυχίαν — δὲν πιστεύω δὲ νὰ κατηγορηθῶ διὰ τοῦτο ὡς ἀρχαιοκάπηλος

Τὸν Σοῦτσον τὸν γνωρίζετε ὅλαι καὶ ὅλοι καθὼς καὶ τὸν «Ὁδοιπόρον» του, ὁ ὁποῖος ἀκόμη ὁδοιπορεῖ ἀνὰ τὰ μυροβόλα κρησφύγετα τῶν... δεσποινίδων μας.

Ἀναγνώσατε λοιπὸν τὴν κάτωθι κρίσιν τοῦ Στούρζα, εἰς τὸν ὁποῖον ἀφιερώνετο ὁ «Ὁδοιπόρος».

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΣΤΟΥΡΖΑ

Πρὸς τὸν συντάκτην τοῦ «Ἑλληνικοῦ Καθρέπτου».

«Ἀπροσδοκήτως περιῆλθεν εἰς χεῖράς μου ἓν σύγγραμμα, «Παναγιώτου Σούτσου Ποιήσεις» ἐπιγραφόμενον.

Τραγέλαφόν τινα μᾶλλον ἢ τραγῳδίαν, ἐπ᾽ ὀνόματι «*Ὁδοιπόρον*», ἐπροσφώνησεν εἰς ἐμὲ ὁ συγγραφεὺς ἄνευ ἀδείας μου. Καί, ἐνῷ ὁ τόμος οὗτος ἐν κεφαλίδι βιβλίου φέρει τὸ ὄνομά μου καὶ τὴν προσφωνητικὴν ἐπιστολήν, ἀπετόλμησεν ὁ κύριος Σοῦτσος νὰ ἐπισυνάψῃ ἓν προοίμιον καὶ ἐλεγεῖα διὰ στίχων, τὸ μέν, γέμον ψεύδους, συκοφαντίας καὶ βλασφημίας, κατὰ τῆς ἐνδόξου μνήμης τοῦ ἀοιδίμου Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος Κόμητος Ἰωάννου τοῦ Καποδίστρια, τὰ δὲ ἐγκωμιαστικὰ τῶν μιαιφόνων καὶ πατροκτόνων Γεωργίου καὶ Κωνσταντίνου Μαυρομιχάλη.

«Ἀδύνατον εἰς ἐμὲ νὰ ἐκφράσω τὴν δικαίαν ἀγανάκτησιν τῆς ψυχῆς μου. Ἂς τὴν συμπεράνωσιν ἅπαντες οἱ τίμιοι τῆς Ἑλλάδος πολῖται, ὅσοι πιστεύουν Θεόν, σέβονται τὸ καθῆκον, καὶ ἀποστρέφονται τὴν ἀνοσιουργίαν. Ἀρκεῖ νὰ διαδηλώσω εἰς τὸ κοινόν, ὅτι ἀποποιοῦμαι τὸν προσφωνητὴν καὶ τὴν προσφώνησιν : Ὅτι τιμηθεὶς ἐν διαστήματι εἴκοσιν ἐτῶν διὰ τῆς φιλίας τοῦ ἀειμνήστου καὶ μεγαλοφυοῦς εὐεργέτου τῆς Ἑλλάδος, ἀπαγγείλας δημοσίως τὰ φρονήματά μου, καὶ τὸ ἀπαρηγόρητον πένθος τῆς καρδίας μου, ἐν τῷ εἰς αὐτὸν Ἐπιταφίῳ λόγῳ, θεωρῶ ὡς ὕβριν καὶ ἐπιβουλὴν τὸ τόλμημα τοῦ Παναγιώτου Σούτσου. Τὸ καταφρονῶ ὅμως ὡς ἀνίσχυρον τοῦ νὰ ἐπηρεάσῃ τὴν ἀτομικήν μου ὑπόληψιν.

«Ὁ Κυβερνήτης, εἰσακούσας ποτὲ τὴν ὑπὸ τοῦ Σούτσου ἔγγραφον μεσιτείαν μου τὸν κατέταξεν εἰς τὰ ἀνώτερα ὑπουργήματα. Ἀλλὰ τέλος διακρίνας τὴν ραδιουργίαν καὶ δολιότητα τοῦ ἀνθρώπου, τὸν ἀπεμάκρυνεν. Πρὸ τῆς ἀφέσεως ὅμως αὐτοῦ, δὲν ἔπαυσεν ὁ Σοῦττος ἀπὸ τοῦ νὰ μὲ πληροφορῇ διὰ τῶν σωζομένων ἐπιστολῶν του, ὅτι εἶναι ὅλως ἀφωσιωμένος εἰς τὸν Κυβερνήτην, καὶ ἐσχάτως ὅτι *ἔστεργε νὰ συναπολεσθῇ κινδύνου δοθέντος*.

«Ἀμέσως μετὰ ταῦτα ἤρχισε νὰ ἐξερεύγεται κατὰ τοῦ μεγάλου ἀνδρὸς ψεύδη, λοιδωρίας, καὶ ἀναφανδὸν νὰ προτρέπῃ τοὺς ὁμοίους του εἰς τὴν δολοφονίαν.

«Ἀποκρίνομαι λοιπὸν ἐξ ἠθικῆς ἀνάγκης καὶ ἱερᾶς ἀφορμῆς εἰς τὴν προσφώνησιν, δι᾽ ἧς σφραγῖδα ἐπέθηκεν εἰς ὅλας τὰς ἀνοσίας πράξεις του. Τὸν παραδίδω εἰς τὸν ἀκοίμητον σκώληκα τῆς συνειδήσεώς του, εἰς τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ἀνθρωπότητος τὴν κρίσιν.

Σᾶς παρακαλῶ, κύριε Συντάκτα, νὰ εἰσάξετε τὴν παροῦσάν μου ἐπιστολὴν εἰς τὴν ἀμερόληπτον ἐφημερίδα σας.

Ἐν Ὀδησσῷ, τῇ 7 Αὐγούστου 1832

Ἀλέξ. Στούρζας.

Διὰ τὸ κῦρος τοῦ πρωτοτύπου

Μετὰ 67 ἔτη

Ο. (ἁλιεὺς τῶν μαργαριτῶν).

ΑΙ ΥΠΑΙΘΡΙΟΙ ΑΘΗΝΑΙ

Ἀναβάλλονται διὰ τὸ προσεχὲς φύλλον.

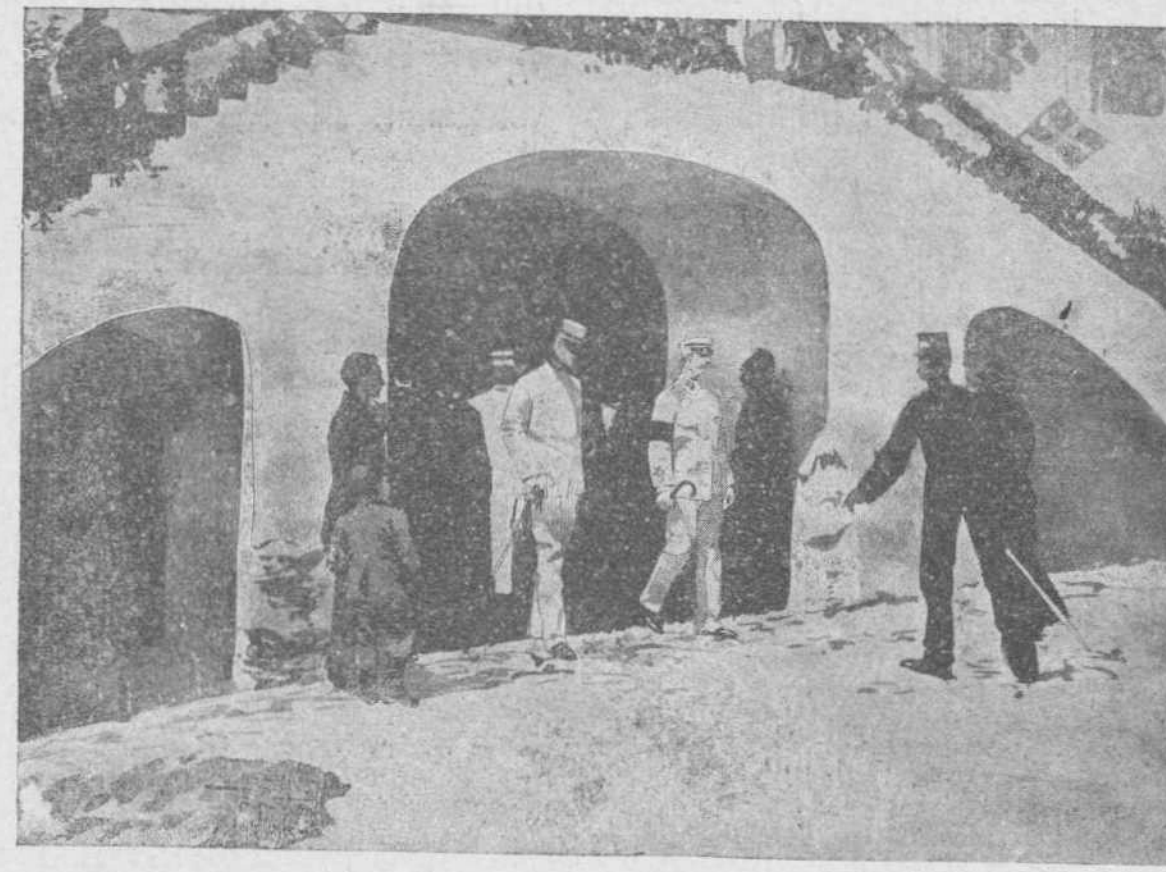

Η ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΑΡΓΟΥΣ. — *Εἴσοδος τοῦ Βασιλέως καὶ τοῦ πρίγκηπος Νικολάου (Ἐσταντανέ).*

Η ΑΣΠΡΕΣ ΤΡΙΧΕΣ

— Κάτασπρες τρίχες, μῶλεγε
Ἡ κορασιὰ γελῶντας,
Μέσ᾽ ᾽ς τὸ σγουρὸ κεφάλι σου
Μὲ λύπη μου θωρῶ.
Ἐγέρασες, μοῦ φώναζε
Τὸ στόμα μου φιλῶντας,
Πάντοτε ὡς νιὸ σ᾽ ἀγάπησα
Μὰ ὡς γέρω σὲ μισῶ.

Τὰ χρόνια, ἐγὼ τῆς ἔλεγα
Κλειῶντάς τη ᾽ς τὴν ἀγκάλη,
Ἀκόμη δὲ μὲ γέρασαν
Μὰ οἱ πόνοι κι᾽ οἱ καϋμοί,
Κι᾽ ἂν λίγες τρίχες κάτασπρες
Ξανοίγῃς ᾽ς τὸ κεφάλι,
Τὰ χρόνια σημαδεύουνε
Ποῦ μ᾽ ἅρπαξες ἐσύ.

Στέφανος Μαρτζώκης

ΛΟΛΑ

Ὁ ὑπηρέτης ποῦ μ᾽ ὡδήγησε μέσα στὸ γραφεῖο μοῦ εἶπε :

— Ἡ κυρία ἔπεσε ἀπὸ νωρὶς γιατὶ τὴν πονοῦσε λίγο τὸ κεφάλι· τὸν γιατρὸ ἦρθαν καὶ τὸν πῆραν, τώρα πρὸ ὀλίγου, γιὰ κάποιον ἄρρωστο. Σεῖς νὰ περιμένετε, ἐδῶ στὸ γραφεῖό του... Δὲ θ᾽ ἀργήσῃ !... Ἔτσι μοὖπε !..

Κι᾽ ὁ ὑπηρέτης ἀφοῦ ἔδωσε λίγο περισσότερο φῶς στὴ μεγάλη κρεμαστὴ λάμπα κ᾽ ἔρριξε δυὸ τρία κούτσουρα ἀγριλιᾶς στὴ σόμπα, ἔφυγε.

Ἐπῆρα ἕνα τσιγάρο μυρουδᾶτο Αἰγυπτιακό, ἀπὸ κεῖνα ποῦ ἦσαν σκορπισμένα ἐπάνω στὸ γραφεῖο, τ᾽ ἄναψα κ᾽ ἐξαπλώθηκα στὸ χαμηλὸ ντιβανάκι, κοντὰ στὴν σόμπα... Νὰ σοῦ πῶ, καὶ μιὰν ὥρα νὰ περίμενα τὸν γιατρὸ μέσα σ᾽ αὐτὸ τὸ ταπιτσαρισμένο καὶ χλιαρὸ γραφεῖό του δὲν θὰ στενοχωριόμουνα καθόλου...

Ἦτο γραφεῖο λογίου καὶ γραφεῖον ἐπιστήμονος αὐτό. Ἦτο σαλόνι καλλιτέχνου καὶ γιατροῦ σπουδαστήριο. Ἕν παρᾶγμα ἀνάμικτο, μιὰ ἀταξία ἀκατανόητη, ἀλλὰ μὲ γοῦστο, μὲ κανονικότητα, εἰμπορεῖς νὰ ᾽πῇς.

Στὴ μεγάλη βιβλιοθήκη μιὰ σειρὰ ἐπιστημονικὰ βιβλία, μιὰ σειρὰ φιλολογικά. Στὸ μεγάλο παμμέγιστο καρυδένιο τραπέζι τῆς μέσης ἀνοιγμένα τὰ παιδικὰ νοσήματα τοῦ Σιμὼν καὶ ὁ «Τάφος» τοῦ Παλαμᾶ. Καὶ τὰ δυὸ γεμάτα σημειώσεις καὶ παρατηρήσεις στὸ περιθώριο. Οἱ τέσσερες τοῖχοι γεμᾶτοι ἀπὸ ἐπιστημονικούς, χειρουργικούς, μικροβιολογικοὺς πίνακας, κι᾽ ἀπὸ εἰκόνα. ἐκλεκτὰς πρωτοτύπους κ᾽ ἐν ἀντιγράφῳ τοῦ Λύτρα, τοῦ Γκύζη, τοῦ Καλούδη καὶ ἄλλων ξένων καὶ δικῶν μας καλλιτεχνῶν. Στὸ τραπέζι ἐπάνω ἕνα κρανίο κατάλευκο, ἕνας μικρὸς Ἑρμῆς τοῦ Πραξιτέλους μαρμάρινος καὶ ἕνα βάζο πολύτιμο γεμάτο ἀπὸ μενεξέδες καὶ ζουμπούλια... Στὸ ἴδιο μέρος, ὅπου κι᾽ ἂν ἔρριχνε κανεὶς τὸ μάτι του ἔβλεπε τὴν ἀρρώστια καὶ τὸν θάνατο, μὰ καὶ τὴν ζωὴ καὶ τὴν ὑγεία. Μέσα στὸ εὐρύχωρο καὶ περισσοστολισμένο γραφεῖο ἀνέπνεες ἄθελα, μ᾽ ὅλην τὴν δύναμι τῶν πνευμόνων σου, τὸ ἄρωμα τῆς ζωῆς καὶ τὴ μοῦχλα τοῦ θανάτου. Ὀλιγώτερο τὸ δεύτερο.

Ἀλλόκοτος ἄνθρωπος αὐτὸς ὁ Παῦλος, μὰ καὶ τυχερὸς πολὺ τυχερός. Τὸν ἀγαποῦσα καὶ τὸν ἐζήλευα, μὰ περισσότερον τὸν ἐκαμάρωνα, περισσότερο. Εἶχε τὰ μέσα κ᾽ ἐσπούδασε καλά, μὲ ὅλην τὴν ἄνεσίν του, ἐπῆγε κατόπιν στὸ Παρίσι, ἐκάθησε τρία χρόνια, καὶ μόλις ἐγύρισε, πρὸ ἑνὸς μηνός, ἐπιστήμων βαθὺς ἀλλὰ καὶ ἄνθρωπος τοῦ κόσμου τέλειος, τὸν ὑπεδέχθηκε ἡ Εὐτυχία στὸ πρόσωπο μιᾶς γυναικὸς ποῦ καὶ ὤμορφη ἦταν, καὶ παράδες εἶχε καὶ γι᾽ αὐτὸν ἐπέθαινε. Ταιριασμένο καθ᾽ ὅλα ζευγάρι

Δέκα ἡμέρες εἶχαν παντρεμένοι κ᾽ ἦταν ἡ τρίτη βραδυὰ ποῦ πήγαινα σπίτι τους γιὰ βεγγέρα. Μ᾽ ἀγαποῦσε πολὺ ὁ Παῦλος. Ἀπὸ παιδιὰ γνωριζόμαστε καὶ ποτὲ λόγο πικρὸ δὲν εἴπαμε. Μὰ κ᾽ ἡ Λόλα πίσω δὲν ἐπήγαινε. Τὴ δεύτερη φορὰ ποῦ μὲ εἶδε δὲν μὲ εἶπε πλέον κύριον ἀλλὰ *Νῖκό μου*. Ἀθῶα ψυχὴ καὶ χρυσῆ καρδιά... Στὴν ψυχὴ καὶ στὴν καρδιὰ Παῦλος νούμερο δύο !...

⁂

Εἶχ᾽ ἀνάψει καὶ δεύτερο τσιγάρο κι᾽ ὁ Παῦλος

ΜΕΛΩΔΙΑ

διὰ κλειδοκύμβαλον

Ὑπὸ Lefebvre

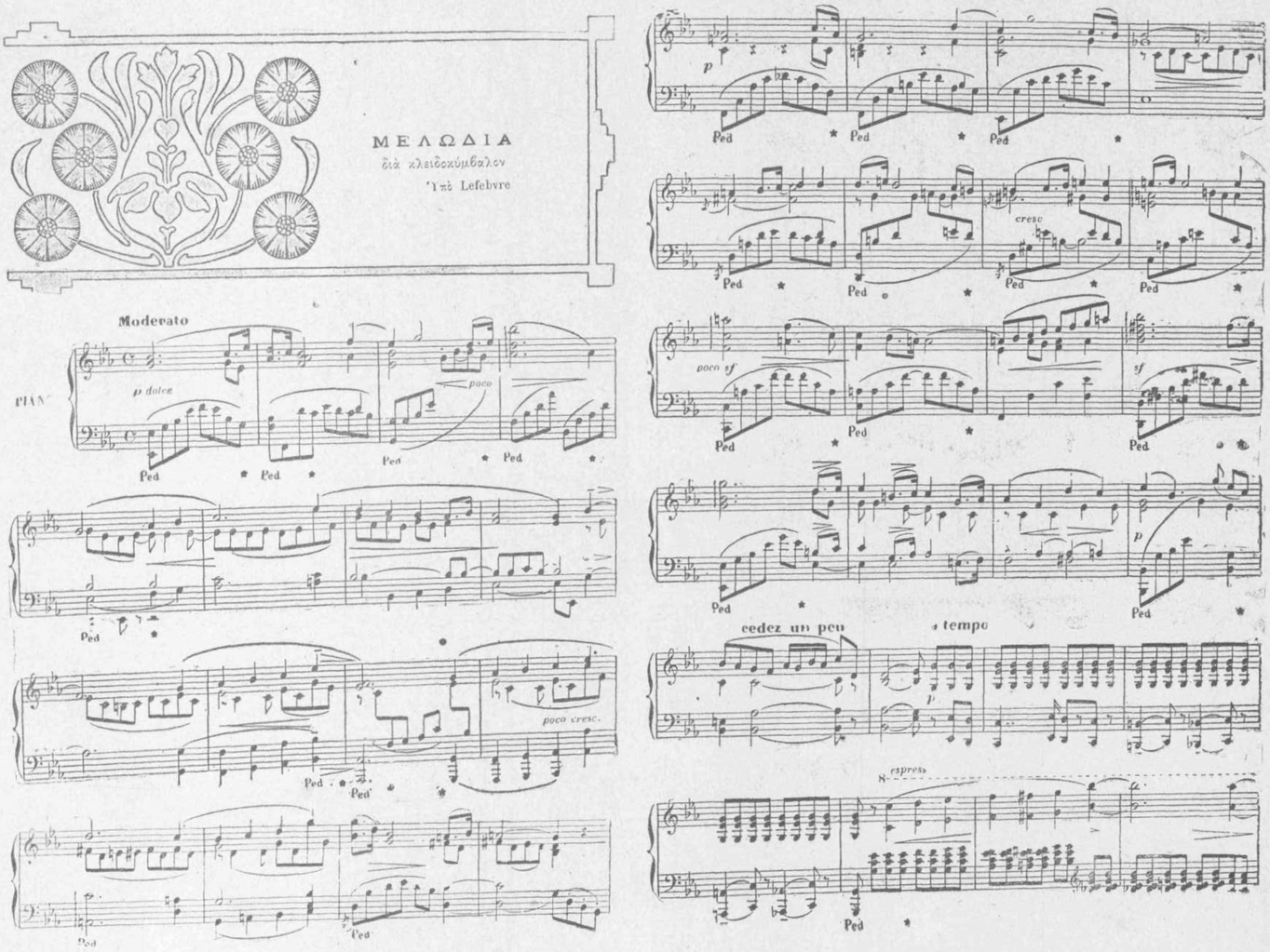

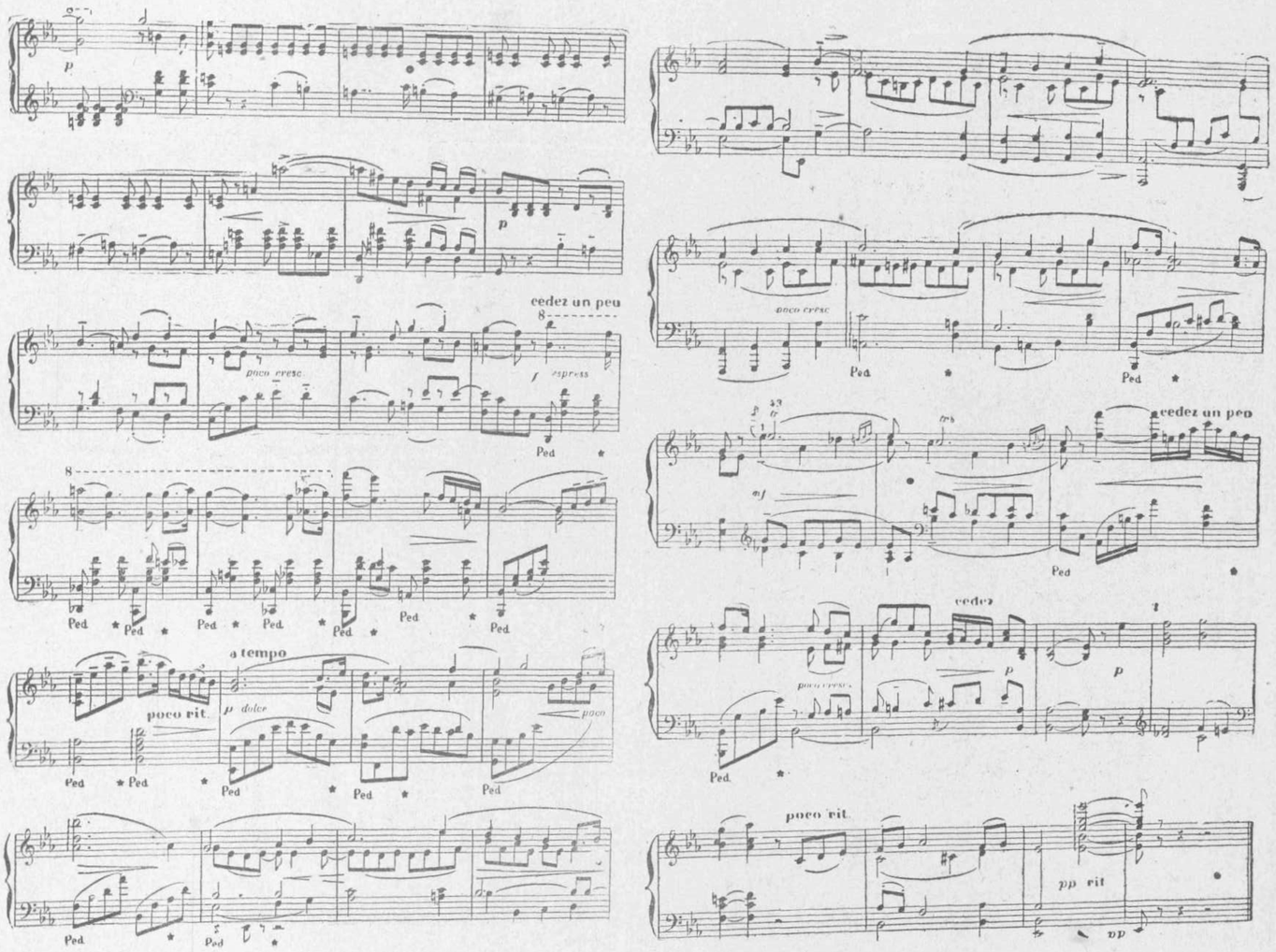

δὲν εἶχ' ἔλθει ἀκόμα. Τὰ κούτσουρα ἔτριζαν στὴν σόμπα· ἔρριξα δύο τρί ἀκόμα. Ναρκωτικὴ θερμότης ἐσκορπιοῦταν στὸ γραφεῖο μέσα. Ἔξω ἄστραφτε καὶ βροντοῦσε. Ἐγὼ ξαπλωμένος πάντα στὸ ντιβάνι ἐκάπνιζα κι' ὀνειροπολοῦσα...

Τὴν στιγμὴ ἐκείνη ἔτριξε ἡ πόρτα. Ὄχι ἐκείνη ποῦ ἔφερνε στὸ μεγάλο κοριντόρ, ἀλλὰ τῆς κρεββατοκάμαρας ποῦ ἦταν κολλητὰ στὸ γραφεῖο, ἀκριβῶς ἀπέναντι στὸ μέρος ποῦ καθόμουνα.

Ἐκύτταξα. Ἡ πόρτα ἄνοιξε σιγὰ σιγὰ, κ' ἐφάνηκε ἡ Λόλα, γυμνὴ, μόνο με τὸ πουκαμισάκι τὸ κατάλευκον, τὸ γεμάτο ἀπὸ δαντέλες καὶ κεντήματα, τὸ κοντὸ, ποῦ σκέπαζε καὶ δὲν σκέπαζε τὰ γόνατα, κι' ἄφηνε γυμνὰ καὶ κατάγυμνα τὰ τορνευτὰ μπράτσα καὶ τὸ στῆθος τὸ θαυμάσιον... Τὰ ξανθά της καὶ πλούσια μαλλιὰ ριγμένα πίσω ξέπλεκα, θὰ σκέπαζαν τοὺς γυμνοὺς ὤμους βέβαια. Μόνο κάλτσες μαῦρες μεταξωτὲς φοροῦσε. Οὔτε παντόφλες οὔτε τίποτα ἄλλο. Τὰ μάτια της τὰ μεγάλα, τὰ ἐκφραστικὰ μάτια της ἔπεφταν ἐπάνω μου, μὰ οὔτε ἔκπληξι οὔτε ταραχὴ ἔδειξε. Ἐγὼ τἄχασα. Σὰν ζάλη μοὖρθε κ' ἐχαμήλωσα εὐθὺς τὰ μάτια μου. Ἡ γυναῖκα λᾶθος θἄκανε. Θα νόμισε πῶς ἦταν μόνος ὁ Παῦλος στὸ γραφεῖό του καὶ θὰ ἦλθε. Δὲν ἤθελα νὰ νοιώσῃ πῶς τὴν εἶδα καὶ νὰ ντροπιασθῇ. Θὰ ἔφευγε. Περίμενα ν' ἀκούσω ἕνα ὤ ! κ' ἕνα τρίξιμο τῆς πόρτας ποῦ θὰ σφαλνοῦσε ! .. Μὰ τίποτε, τίποτε ! Οὔτε ὤ ! οὔτε τρίξιμο τῆς πόρτας ἄκουσα.

Σήκωσα τὰ μάτια μου. Τὴν εἶδα νὰ προχωρῇ σιγὰ σιγὰ καὶ γελαστὴ πρὸς τὸ μέρος μου. Πάνω στὰ νύχια ἐπατοῦσε· σὰν νεράϊδα. Τὰ εἶχα χάσει, σοῦ τ' ὁρκίζομαι ! Ἔκανα νὰ σηκωθῶ, δὲν μποροῦσα. Ἔκανα νὰ φωνάξω !. . Τίποτε ! γλῶσσα καὶ λάρυγγας εἶχαν στεγνώσει. Ἐκείνη ἐπροχωροῦσε ὁλοένα. Τώρα εἶχει βάλει καὶ τὸ δάκτυλο στὸ στόμα της σὰν νὰ μοῦ 'λεγε νὰ μὴ μιλήσω. Καὶ τὰ μάτια της δὲν τὰ ξεκολνοῦσε ἀπὸ πάνω μου. Ἦρθε σιμά μου, ἐκάθησε στὰ γόνατά μου, μ' ἀγκάλιασε σφικτὰ καὶ μοῦ 'δωσε ἕνα φιλὶ δυνατὸ στὸ μέτωπο !... Τινάχτηκα σὰν νὰ μ' ἐδάγκωσε ὀχιά... Ἔκανα νὰ τὴν ἁρπάξω καὶ νὰ τὴν τινάξω κάτω. Ἔκανα νὰ φωνάξω, μὰ δεύτερο φιλὶ, δυνατώτερο αὐτὸ, στὸ στόμα, μοῦ τὸ 'κλειτε... Ἔπειτα... ὤ, ἔπειτα σηκώθηκε, ἔφυγε σιγὰ σιγὰ κι' ἅμα ἔφθασε στὴν πόρτα γύρισε καὶ μοὔστειλε ἕνα φιλὶ πεταχτό... Ἔπειτα μπῆκε μέσα καὶ κλείδωσε...

— Ἄτιμη ! ἐφώναξα. Αὐτὴ ἦταν ἡ ἀπάντησί μου στὰ φιλιά της.

Σηκώθηκα ἐπάνω. Τινάχθηκα· ἄνοιξα τὰ μάτια μου καλὰ, τὰ γούρλωσα ἀγριωπὰ, ἐκύτταξα γύρω τριγύρω γιὰ νὰ πεισθῶ πῶς δὲν κοιμοῦμαι... Ὄνειρο ἦταν ; Ὄχι ! Τὰ ἴδια ἀντικείμενα βλέπω ! Τὸ τσιγάρο μου ἔκαιε ἀκόμη στὸ τασάκι πεταμένο. Κυττάζω μπροστά μου, βλέπω μιὰ μεγάλη κατάξανθη τρίχα τῶν μαλλιῶν της στὸ πουκάμισό μου !... Τὴν ἁρπά[illegible] καὶ τὴν πετάω μὲ ὀργὴ μέσα στὴν σόμπα.

— [illegible]τιμη ! ξαναφωνάζω καὶ σωριάζομαι κάτω στὸ ντιβά[illegible]...

⁂

Ἄνοιξε ἡ πόρτα ἡ ἄλλη καὶ μπῆκεν ὁ Παῦλος... Ἀλλοίμονο κι' ἂν ἐρχότανε πέντε λεπτὰ μπροστήτερα καὶ τὴν εὕρισκε στὴν ἀγκαλιά μου ! Ἀλλοίμονο γι' αὐτὸν τὸν δυστυχῆ ! Καὶ νἄχῃ δέκα μόνον 'μέρες παντρεμένος καὶ νὰ νομίζῃ πῶς τὸν λατρεύῃ ἡ Μεσσαλίνα αὐτὴ, καὶ νὰ πιστεύῃ πῶς ἐγὼ εἶμαι φίλος του πιστὸς καὶ τίμιος !... Θεέ μου !

— Αἴ !... Σ' ἔκανα καὶ περίμενες, καϋμένε !... Ὁ Κωστῆς κάτω μοὖπε πῶς ἔχεις ἀρκετὴ ὥρα ἐδῶ... Θὰ στενοχωρήθηκες μόνος ! Γιὰ τὴν κακή σου τύχη ἔτυχε νἄνε κ' ἡ Λόλα ἀδιάθετη... Μὰ σὺ δὲν μιλᾷς ! Τί ἔχεις ; Εἶσαι κατακόκκινος !... καμμιὰ συμφόρησις φαίνεται ἀπὸ τὴν πολλὴ τὴ ζέστη... Στάσου ν' ἀνοίξω τὸ παράθυρο !...

Κ' ἐπῆγε ν' ἀνοίξῃ τὸ παράθυρο καὶ συνῆλθα λίγο ἀπὸ τὸν ψυχρὸν ἀέρα ποῦ χύθηκε μέσα.

— Καὶ τώρα ;

— Καλλίτερα !... Μὰ ἔχω δυνατὸν πονοκέφαλο καὶ δὲν μπορῶ νὰ μείνω... θὰ πάω νὰ ἡσυχάσω...

— Κάθησε !... δὲν εἶνε τίποτε... θὰ περάσῃ.

Ἐπίεσε τὸ κουμπὶ τὸ ἠλεκτρικόν. Ἦρθε ὁ ὑπηρέτης.

— Φέρε μας τσάϊ !... Ξέρεις, Νῖκο, ἡ μεγάλη θερμοκρασία...

— Δὲν μπορῶ νὰ μείνω. Θὰ εἶμαι ἐνοχλητικός ! Ὁ πονοκέφαλος...

— Ἐδῶ σοῦ ἦρθε κ' ἐδῶ θὰ σοῦ περάσῃ. Περίμενε μιὰ στιγμὴ νὰ ἰδῶ τί κάνει ἡ Λόλα...

— Τώρα ἔρχομαι ! ἐφώναξεν ἡ Λόλα ἀπὸ μέσα. Καὶ σὲ λίγο ἦρθε, μὰ ὄχι ὅπως τὴν πρώτη φορά.

Φοροῦσε τώρα μιὰ ρόμπα μεταξωτὴ, μακρυὰ, ποῦ δὲν ἄφινε οὔτε τὴν μύτη τῶν σκαρπινιῶν της νὰ φαίνεται, καὶ κλειστὴ ἐπάνω ἴσα μὲ τὸ πηγοῦνι σχεδόν.

— Ἡ τίγρις φόρεσε τὸ τομάρι τῆς ἀλεποῦς ! ἐσκέφθηκα· καὶ τῆς ἔπιασα χωρὶς ὄρεξι τὸ χέρι· μοῦ φάνηκε πῶς ἔπιασα φεῖδι κ' ἔτσι μοὖρθε νὰ τὸ σφίξω καὶ νὰ τὸ κάνω τρίψαλα.

— Ἔχεις πολλὴν ὥρα, Νῖκό μου, ποῦ περιμένεις ; Νὰ μὲ συγχωρῇς... Ἤμουν ἀδιάθετη καὶ δὲν μποροῦσα νἄρθῶ νὰ σοῦ κρατήσω συντροφιά ! Τώρα εἶμαι καλλίτερα...

— Ἐγὼ ὅμως εἶμαι χειρότερα ! Εἶπα μὲ χαμηλὴ φωνὴ, σχεδὸν ἀπὸ μέσα μου, καὶ δὲν ἠξεύρω ἂν ἡ ἔκφρασις τοῦ προσώπου μου ἔδειξε τὴν ἀηδίαν ποῦ πλημμύρισε ἐκείνη τὴν στιγμὴν τὴν ψυχή μου γιὰ τὴν ψευτιά της τὴ ἀδιάντροπη.

— Δὲν εἶνε τίποτε ! εἶπεν ὁ Παῦλος γελαστός. Ἐπάθατε κ' οἱ δύο σας πονοκέφαλο κατὰ συμπάθειαν. Σᾶς λέγω θὰ σᾶς περάσῃ.

Ἤπιαμε τὸ τσάϊ. Ὁ Παῦλος εἶχε ὄρεξι διαβολεμένη νὰ διηγῆται ἀνέκδοτα τοῦ Παρισιοῦ κ' ἐπείραζε τὴ Λόλα μὲ τοὺς τρελλοὺς Παρισιάνικους ἔρωτάς του. Ἡ Λόλα εἶχε ὄρεξι κι' αὐτή. Τί μεγάλη ὑποκρίτρια ἡ κακοῦργα ! Τὸν κύτταζε μέσ' 'στὰ μάτια ! Τοὔλεγε πῶς ἡ ἄδολη ἀγάπη κι' ἡ ἀφοσίωσίς της θὰ τὸν κάνῃ νὰ λησμονήσῃ γρήγορα τὰς ἀηδεῖς αὐτὰς ἀναμνήσεις. Τὸν ἐπεί[illegible]αζε κι' αὐτή. Ἐπείραζε κι' ἐμένα. Ὅλο γέλοια καὶ καρδιὰ ἤτανε !

Ἀηδίασα μὲ τὴν ὑποκρισίαν της. Δὲν μποροῦσα νὰ βαστάξω πειά. Μοὖρθε νὰ σηκωθῶ ἀπάνω, νὰ τὴν τινάξω μὲ μιὰ κλωτσιὰ κάτω καὶ νὰ τῆς φωνάξω :

— Σκᾶσε ! Κλεῖσ' τὸ στόμα σου, ἄτιμη ! Μὴν ἐμπαίζῃς τὸν δυστυχῆ αὐτόν. Σκᾶσε !

Καὶ γιὰ νὰ μὴν πάθω τίποτ' ἀπ' αὐτὰ σηκώθηκα κ' ἔφυγα σὰν παλαβός. Δὲν τῆς ἔδωσα τὸ χέρι. Μόλις κατώρθωσα καὶ καληνύκτισα !

⁂

Τὴν ἄλλη μέρα ἔμεινα κλεισμένος στὸ σπίτι μου Οὔτε νὰ φάω ἤθελα, οὔτε νὰ ἰδῶ κανένα.

Τ' ἀπόγευμα ἦλθεν ὁ Παῦλος.

— Σὰν τρελλὸς ἔφυγες χθὲς τὸ βράδυ μοῦ εἶπε. Τώρα πῶς εἶσαι ; Ἡ Λόλα ἀνησύχησε πολὺ καὶ μοὖπε νὰ τὴν φέρω νὰ σὲ ἰδῇ.

— Εἶμαι χειρότερα ! μ' ἔχει πεθάνει ὁ πονοκέφαλος. Αὔριο τὸ πρωῒ σκέπτομαι νὰ κάνω κανένα ταξειδάκι γιὰ καμμιὰ δεκαριὰ ἡμέρες ἴσα μὲ τὴν Ζάκυνθο...

— Θὰ σ' ὠφελήσῃ αὐτό. Κάμε το· μοῦ εἶπεν ὁ Παῦλος κι' ἔφυγε καταλυπημένος.

⁂

Ἔφυγα· πῆγα στὴν Ζάκυνθο. Ἀντὶ γιὰ δέκα ἡμέρες, ἔκανα ἕνα μῆνα. Τρία γράμματα τοῦ Παύλου ἔλαβα. Μοὔγραφε καὶ μοῦ 'στελνε συμβουλὲς γιὰ την ἀρρώστεια μου. Μοὔγραφε πῶς ἡ Λόλα τοῦ πῆρε τ' αὐτιὰ νὰ τὸν ρωτάῃ γιὰ μένα... Ἂν θὰ γιατρευθῶ γρήγορα. Καλλίτερα κι' ἀπ' ἀδελφό της σ' ἀγαπάει, μοὔγραφε. Καὶ πῶς ἀλλοιῶς ἀφοῦ κι' αὐτὴ κι' ἐγὼ δὲν ἔχουμε ἄλλον ἀδελφὸ ἀπὸ σένα ;

Μοὔγραφε πῶς κι' αὐτὸς ἔχει βάσανα πολλὰ καὶ φοβερὰ ποῦ θὰ μοῦ τὰ 'πῇ ἅμ' ἀνταμωθοῦμε.

Βάσανα πολλὰ καὶ φοβερά ; Μήπως ἔπιασε ἐπὶ τέλους τὴν βρῶμα νὰ τὰ ψήνῃ μὲ κανένα ἄλλον ; Μὰ τότε πῶς μοῦ γράφει σὲ κάθε γράμμα του τόσα καλὰ γι' αὐτήν ; Ἂς δοῦμε

Ξαναγύρισα στὴν Ἀθήνα. Ἅμα 'βγῆκα ἀπὸ τὸν σταθμὸ τοῦ σιδηροδρόμου, ἄκουσα μιὰ φωνή :

— Νῖκο ! Νῖκο !... Στάσου ἁμαξᾶ !

Ἦταν ὁ Παῦλος, Γύριζε μὲ τὸ κουπὲ του ἀπὸ κάποιου ἀσθενῆ. Πήδησα μέσα. Φιληθήκαμε.

— Πῶς εἶσαι ; μ' ἐρώτησε.

— Αἴ, καλούτσικα ! Μ' ὠφέλησε τὸ κλῖμα τῆς Ζακύνθου ! Καὶ τὰ δικά σου βάσανα, τὰ τρομερά ; Ποιὰ εἶνε ἐπὶ τέλους ; Τὸν 'ρώτησα, ἔτσι γελαστός, γιὰ νὰ μὴν τὸν ἀνησυχήσω.

Ὁ Παῦλος ἐσκυθρώπασε.

— Ἡ Λόλα !... μοῦ εἶπε.

— Ἡ Λόλα ;... τὸν ἐρώτησα τρομαγμένος.

— Ἡ Λόλα !... Ναί ! φαντάσου ὅτι τὸ κακόμοιρο τὸ κορίτσι πάσχει ἀπὸ ὑστερισμὸν εἰς τὸν ἀνώτατον βαθμόν...

— Ἀπὸ ὑστερισμόν ;

— Καὶ ὄχι μόνον αὐτό, ἀλλ' εἶνε καὶ ὑπνοβᾶτις.

— Ὑπνοβᾶτις ;...

— Νἄξερες τί τραβήξαμε ἀπὸ τὴν ἡμέραν ποὔφυγες ! Δυὸ φορὲς σηκώθηκε ἀπὸ τὸ κρεββάτι της κ' ἐπῆγε νὰ γκρεμισθῇ ἀπὸ τὸ παράθυρο... Ἄλλη μιὰ φορὰ πάλι σηκώθηκε κ' ἐπῆγε κι' ἀγκάλιασε τὴν καμαριέρα της τὴν Ἑλένη στὴν ἄλλη κάμαρα... Τὴν πῆρε γιὰ μένα...

Ἀνέπνευσα μ' ὁρμή. Νόμισα πῶς σήκωσαν ἀπὸ τὸ στῆθός μου τὸν Λυκαβητὸ ὁλόκληρο.

— Καὶ τά 'ξερες αὐτὰ πρὶν τὴν πάρῃς ;

— Ὄχι !... μοῦ τὸ εἶχαν κρύψει οἱ γονεῖς της... Ἀλλὰ δὲν μὲ νοιάζει. Στὸ Παρίσι ἐσπούδασα, καθὼς 'ξέρεις, εἰδικῶς τὰ νευρικὰ νοσήματα κ' ἐλπίζω νὰ τὴν θεραπεύσω. Εὐτυχῶς ἡ ἐπιστήμη σήμερα παρέχει ἀρκετὰ μέσα... Κύτταξε μὴ δείξῃς πῶς ξέρεις τίποτε !.... Τώρα ἔχει πέντε βραδυὲς ποῦ πηγαίνει καλλίτερα... Ἔρχεσαι τὸ βράδυ νὰ φᾶμε ; Θὰ κάνῃ σὰν τρελλὴ ἅμα σὲ ἰδῇ.

Ἔσκυψα, τὸν φίλησα, καὶ μὲ μάτια βουρκωμένα τοῦ εἶπα :

— Καὶ μ' ἐρωτᾷς ;

ΔΗΜ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΟ ΟΝΕΙΡΟΝ ΜΟΥ

(ΜΟΝΟΛΟΓΟΣ)

ΤΟΤΟΣ. — Ἠξεύρετε τὸ ὄνειρόν μου ; ὄχι. Ἄ, μὰ πρέπει νὰ τὸ μάθετε. Εἰς τὸν κόσμον αὐτὸν ἔχω ἓν μόνον ὄνειρον· ἀκούσατέ το. (Κάθεται ἐρευνῶν τα θυλάκιά του). Διάβολε ἐλησμόνησα πάλιν τὴν ταμπακέρα μου. Αἰωνίως ἀφῃρημένος. Εἶχε δίκαιον ὁ μακαρίτης ὁ πατέρας μου ὅταν, διὰ νὰ δείξῃ ὅτι εἶμαι υἱός του, μὲ ἀπεκάλει ἠλίθιον. (Ἐρευνῶν). Εἶνε ἡ ἀφῃρημάδα. Τί νὰ κάνω τώρα ; Οὔφ, θὰ σκάσω. (Πρὸς τὸ κοινόν). Μοῦ δίδετε ἕνα τσιγάρο, σᾶς παρακαλῶ. (Λαμβάνει ἓν σιγάρον, τὸ ὁποῖον ἀνάπτει). Ἄ, τώρα μάλιστα. Τώρα ;... ἐγὼ μὲν θὰ καπνίσω τὴν εὐτυχίαν σεῖς δὲ θὰ μάθετε τί καπνὸ φουμάρω. Ἀλλὰ θὰ ἐρωτήσετε «πῶς καπνίζεται ἡ εὐτυχία ;» Μάθετε λοιπὸν ὅτι ἡ εὐτυχία καπνίζεται, τρώγεται καὶ πίνεται. Ἐγὼ τὴν καπνίζω, ὅπως βλέπετε. Δι' ἐμὲ δὲν ὑπάρχει τίποτε λεπτότερον, ὑψηλότερον, ἰδανικώτερον τοῦ καπνοῦ. Ὁ καπνὸς ἔχει περισσοτέραν ἀξίαν καὶ ἀπὸ τὸν ἀδάμαντα. Ἕνα τσιγάρο πλακὲ βαρύνει περισσότερον ἀπὸ ἕνα βῶλον χρυσοῦ. Αὐτὸ θὰ τὸ πιστεύσετε ὅταν μάθετε ὅτι πολλοὶ χρεωστοῦν τὴν ζωήν τους εἰς ἓν νέφος καπνοῦ. (Ἀφίνει μίαν παχεῖαν τολύπην). Αὐτὰ εἶνε τὰ μόνα σύννεφα τὰ ὁποῖα οὐδέποτε ἀγγέλλουν καταιγίδας. Ὅταν ἐμφανίζωνται εἰς τὴν ὀροφὴν σημαίνει ὅτι ἔχομεν γαλήνην· (μελοδραματικῶς) χαίρετε νέφη, ὅτι φέρετε εἰς τὴν ράχην σας τὴν εὐτυχίαν· χαίρετε σύννεφα ὅτι βαστάζετε τὸν βαστάζοντα πάντα. (Πρὸς τὸ κοινόν). Θέλετε ἐρωμένην ὡραιοτέ-

ραν ἀπὸ αὐτήν ; ὑψηλὴν, λευκὴν, αἰθερίαν ; (δεικνύει τὸ σιγάρον του) ἐδῶ, ἐδῶ μέσα εἶνε φυλακισμένα τὰ φωτεινότερα ὄνειρα τοῦ ποιητοῦ. Ἐδῶ, κύριοί μου, ἠμπορεῖ νὰ ὑπάρχῃ μία σκέψις διὰ τὸν Βύρωνα, μία νότα διὰ τὸν Βετόβεν, ἕνα τετράστιχον διὰ τὸν Βοδελαίρ, μία ἐλπὶς διὰ τὸν ἀπογοητευμένον. Τί δὲν ἠμπορεῖ νὰ κάμῃ αὐτὸ τὸ τσιγάρον! Εἰς τὸ νέφος αὐτὸ ποῦ ἀνεβαίνει εἰς τὴν ὀροφὴν ποῦ ἠξεύρετε ἂν δὲν ἱππεύει καμμιὰ σοφὴ ἰδέα διὰ τὴν λύσιν τοῦ φλέγοντος... τοῦ φλέγοντος καὶ πυρπολοῦντος ζητήματος τῆς λειψυδρίας; Τὰ ἀποτσίγαρα, τὰ ἀποτσίγαρα, τὰ ὁποῖα σωρεύονται εἰς τῆς γωνιὲς τῶν δρόμων καὶ τῶν καφενείων ἠξεύρετε τί εἶνε ; τὰ βρωμερὰ ἐκεῖνα ἀποτσίγαρα εἶνε πολλάκις ὑπολείμματα... στίχων, περισσεύματα μεγάλων σκέψεων ἢ πολεμικὰ σχέδια... ἐγκαταλειφθέντα. Θέσατε ἕνα τσιγάρο εἰς τὸ στόμα καὶ σκεφθῆτε· ὡρισμένως θα εἴπητε μίαν ἐξυπνάδα, ἐὰν μάλιστα τὸ τσιγάρο τύχῃ νὰ εἶνε πλακὲ, τότε θὰ εἴπητε δύο ἐξυπνάδες, ἂν ἔχετε καὶ πίπαν, οὔ, οὔ, οὔ, τοτε θὰ πῆτε δέκα ἐξυπνάδες. Φαντασθῆτε τώρα τί θὰ 'πῆτε ἂν καπνίζετε ναργιλέ.

Εἰς τὸν βίον μου κατώρθωσα δύο μεγάλα πράγματα διὰ τοῦ καπνοῦ. Νὰ ἀγαπηθῶ ἀπὸ τὴν ὡραιοτέραν γυναῖκα, νὰ τὴν καταστήσω σύζυγόν μου καὶ... νὰ τὴν διαζευχθῶ μετὰ ἓν ἔτος !

Καὶ τὰ τρία αὐτὰ τὰ χρεωστῶ εἰς τὴν μανίαν ποῦ εἶχα νὰ καπνίζω. Ὅταν τὴν ἐγνώρισα ἐκάπνιζα ποῦρα. Μίαν ἡμέραν συνηντήθημεν εἰς τὸ Φάληρον. Ἐγὼ ἐκρατοῦσα εἰς τὸ στόμα μου ἕνα πελώριον ποῦρο Ἀβάνας. Ἐκείνη ἔπαιζε μὲ τὴ βαντάλλια της. Ἐπὶ μίαν ὥραν δὲν εἴπαμε λέξιν. Ἔξαφνα διακόπτει ἐκείνη τὴν σιωπὴν καὶ μοῦ λέγει : — Δὲν ἠξεύρετε πῶς μοῦ ἀρέσουν οἱ ἄνδρες ποῦ σιωποῦν. Δὲν ἀγαπῶ διόλου τὰ φλύαρα στόματα...

— Ἀλήθεια, τῆς ἀπαντῶ. Καὶ ἐγὼ τρελλαίνομαι διὰ τὰς γυναῖκας ποῦ δὲν ὁμιλοῦν. Καὶ σᾶς βεβαιῶ ὅτι ἕνας λόγος ποῦ δὲν νυμφεύομαι εἶνε ἡ φλυαρία.

— Καλὲ τί λέγετε ; ἀλήθεια ; Ἐγὼ δὲν ὁμιλῶ ποτέ, μοῦ λέγει.

Τὸ ποῦρο τὸ ὁποῖον μοῦ ἐκλείδωσε τὸ στόμα ἐθαυματούργησε καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐτελέσθησαν οἱ γάμοι μας.

Δὲν παρῆλθον ὅμως δύο μῆνες καὶ τὸ τρυφερόν μου ἥμισυ ἤρχισε ν' ἀποστρέφεται τὸν καπνόν. Ἕκαστον νέφος τὸ ὁποῖον διήρχετο πρὸ αὐτῆς ἐνέκλειε καὶ κεραυνόν. Ὅταν ὠσφραίνετο καπνὸν ἀνετινάσσετο, τὴν ἔπιαναν τὰ νεῦρά της καὶ ὠρύετο. Ἡ γρίνια δὲν ἐβράδυνε νὰ θέσῃ ἀτμὸν εἰς τὰ χείλη ἀμφοτέρων. Μίαν ἡμέραν ἐνῷ ἐκάπνιζα τρέχει καὶ μοῦ λέγει : — Ἄκουσε Τοτο ἄλλη φορὰ δὲν ἐννοῶ νὰ καπνίσῃς. — Ἄ, μὰ αὐτὸ δὲν ὑποφέρεται, φωνάζω, νὰ μὴ καπνίσω. Τί εἶνε αὐτά. Ποῦ βρισκόμαστε. — Αὐτὸ ἤρκεσε κύριοί μου. Γουρλώνει τὰ μάτια, σηκώνει τὰ χέρια, ἀνοίγει τὸ στόμα καὶ ἀφήνει μίαν κραυγὴν ὁμοίαν μὲ τὸν συριγμὸν τῶν βορειοδυτικῶν σιδηροδρόμων. Ὑποθέτω ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα τὸ ἐμαντεύσατε. Τὰ νεῦρα, τὰ ὁποῖα μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἐκοιμῶντο ἥσυχα ἥσυχα ὑπὸ τὴν ἐπιδερμίδα ἤρχισαν νὰ χορδίζωνται καὶ νὰ συνοδεύουν μὲ ἕνα τρομερὸν κοπανιαμέντο τὴν γλῶσσαν της, μίαν γλῶσσαν μήκους δύο μέτρων καὶ πλάτους δώδεκα δακτύλων. Ὤ, ἡ γλῶσσα τῶν γυναικῶν ὅταν ἀφηνιάσουν ! Ἠμπορεῖ νὰ συντρίψῃ τὰ Ἱμαλάϊα, ἠμπορεῖ ἀπὸ τὸν Λυκαβητὸν νὰ σᾶς ἑτοιμάσῃ σκονάκια γιὰ τὸ βῆχα. Δι' αὐτὸ οἱ ἄνδρες εἰς τὸ ζήτημα αὐτό, θᾶ μένουν πάντοτε πίσω.

Εἷς ἀνὴρ μόνον ἔφιππος δύναται νὰ παρακολουθήσῃ τὴν γυναικείαν γλῶσσαν. Καὶ ἐγὼ ἐπειδὴ οὔτε ἱππασία οὔτε ποδήλατον ἐγνώριζα δὲν ἠδυνήθην νὰ τὴν συνοδεύσω. Μόλις ἐβάδισα καὶ ἐπανέπεσα ἐξηντλημένος εἰς τὸ πρῶτον χιλιόμετρον. Καὶ τόρα εἶμαι ὅ,τι καὶ ἄλλοτε. Ἐγὼ αὐτὸς δίχως τὸ ἥμισύ μου καὶ ὅμως ὁλόκληρος. Καὶ τὴν δευτέραν αὐτὴν εὐτυχίαν τὴν ὀφείλω εἰς ἓν ἀπολαυστικώτατον σιγάρον Ἀβάνας (ἐρευνᾷ τὰ θυλάκιά του). Ἄ, ναί, μὲ συγχωρεῖτε μοῦ δίδετε ἓν σιγάρον ἀκόμη (τὸ ἀνάπτει).

Εἰς τὰ νέφη λοιπὸν, εἰς τὰ νέφη τοῦ καπνοῦ εὑρίσκεται ἡ εὐτυχία, τὸ ἄπειρον, ὁ Θεός. Εἰς τὰ νέφη τοῦ καπνοῦ τοῦ ἰδικοῦ σου, διότι καμμιὰ φορὰ συμβαίνει νὰ εἶνε εἰς τοῦ ἄλλου. Ὤ, αὐτὸ συμβαίνει μάλιστα πολλάκις. Διὰ τὸ πακέτο μὲ τὰ τσιγάρα δυστυχῶς δὲν ὑπάρχει θεσμὸς ἢ ἀστυνομικὴ διάταξις. Οἱ φουμαδόροι εἶνε ὅλοι σοσιαλισταὶ εἰς τὸ ζήτημα τοῦ καπνοῦ. Τὸ πακέτο τοῦ φίλου εἶνε ἡ κοινὴ τράπεζα ἄνευ διακρίσεως θέσεων περὶ αὐτήν. Ἡ λέξις *δόσε μου ἕνα τσιγάρο* εἶνε συνώνυμος τοῦ *καλημέρα σας*. Εἰς τὸ βάθος τοῦ πακέτου σου εἰσέρχονται ἀδιακρίτως ὅλαι αἱ χεῖρες τῶν φίλων σου. Πολλάκις σοῦ συμβαίνει νὰ ἐρευνᾷς τὴν ταμπακέρα σου καὶ ἀντὶ τσιγάρου νὰ ἀνασύρῃς ἀντίχειρας, δείκτας, λιχανούς... ἀνήκοντας εἰς φίλους πάντοτε.

Ὁ ποινικὸς νόμος δυστυχῶς δὲν προέβλεψε διὰ τὰς σχέσεις τοῦ ἀγοράζοντος τσιγάρα ἐκ προμελέτης, μετὰ τοῦ ἀγοράζοντος τοιαῦτα ἐξ ἀμελείας.... ἅπαξ τοῦ μηνὸς, καπνίζοντος δὲ τὸ ὑπόλοιπον τοῦ χρόνου ἀπὸ τὰ τσιγάρα τῶν ἄλλων. Ἀλλ' ἐκτὸς τῶν ἐκ τύχης ἀτσιγάρων ὑπάρχουν καὶ ἐκ συστήματος τοιοῦτοι. Αὐτοὶ ἀνήκουν εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἀνιχνευτικῶν. Οὐδέποτε ἔχουν καπνό. Φροντίζουν ὅμως πάντοτε νὰ ἔχουν πίπα σπίρτα καὶ τσιγαρόχαρτο. Σὲ ἀνακαλύπτουν ὅπου καὶ ἂν εὑρίσκεσαι. Ἡ δικαιολογία τους εἶνε ὅτι δὲν ἔχουν φρέσκα τσιγάρα... Ἐνῷ σὺ ἔχεις φυσικὰ, ὅτι ὁ ἰδικός των καπνὸς εἶνε πολὺ βαρὺς, ἐνῷ ὁ ἰδικός σου φυσικὰ εἶνε ἐλαφρός. Καὶ τὰ δάκτυλα, κἄτι δάκτυλα τρομερὰ, τεράστια βυθίζονται εἰς τὸ πακέτο. Ἀλλὰ... τὸ ζήτημά μας δὲν εἶνε αὐτὸ βέβαια. Τὸ ζήτημά μας εἶνε ὅτι ἡ εὐτυχία δὲν εἶνε καπνὸς ὅπως θέλουν οἱ φιλοσοφοῦντες ἀλλ' ὅτι ὁ καπνὸς εἶνε ἡ εὐτυχία.

Ἀλλὰ βλέπω νὰ ἀνησυχῆτε ὄχι διότι φοβεῖσθε μήπως ζητήσω καὶ τρίτο σιγάρον ἀλλὰ διότι φυσικὰ περιμένετε νὰ σᾶς ἀφηγηθῶ τὸ ὄνειρόν μου. αἴ... δὲν εἶνε ἔτσι Τὸ ὄνειρόν μου... (σκεπτόμενος) ἀλλὰ πῶς δὲν σᾶς τὸ εἶπα ἀκόμη, περίεργον (μετὰ μικρὰν σκέψιν). Καλὲ σᾶς τὸ εἶπα, ἆ, ναί, ναί, ναί, σᾶς τὸ εἶπα καλέ. Τὸ ὄνειρόν μου... καπνὸς ἦν καὶ διελύθη !...

Τῖμος Μωραϊτίνης

Ο ΠΥΡΕΤΤΟΣ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

(Εἰκὼν τοῦ ὁμογενοῦς ζωγράφου κ. Ράλλη)

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

Η ΥΓΡΑΣΙΑ

Καὶ ὀλίγην μετεωρολογίαν. — Ἡ ὑγρασία.—Τὸν χειμῶνα καὶ τὸ θέρος.—Ὀλίγοι ὑδρατμοὶ πολλὴ ὑγροσία· πολλοὶ ὑδρατμοὶ ὀλίγη ὑγρασία. — Ἐξήγησις τοῦ πράγματος. — Ἀτμὸς καὶ ἀτμός. — Πῶς γεννᾶται ἡ βροχή. — Εἴμεθα ἀμφίβια ;

Κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας τῆς ἀποπνικτικῆς, τῆς ἀπαισίου ζέστης, ἐχρειάζετο φυσικὰ μία *δροσιστικὴ* ἀπασχόλησις Καὶ νομίζομεν ὅτι ὑπὸ τοιαύτην ἔποψιν ἀποτελεῖ ἀληθῆ ἐπιτυχίαν ἡ ἀκόλουθος περὶ ... *ὑγρασίας* μελέτη.

Δὲν ὑπάρχει ἀντίρρησις ὅτι τὰ ἀποτελέσματα τῆς *ὑγρασίας*, παρ' ὅλην τὴν *δροσιάν* της, εἶνε κακὰ διὰ τὸν ἄνθρωπον καὶ κατὰ τὸ θέρος ἀκόμη καὶ ἐνεργοῦν ἐπιβλαβῶς ἐπὶ τῆς γενικῆς ὑγείας. Ἀλλὰ διατί τοῦτο ; πῶς δικαιολογεῖται ἡ βλαβερὰ αὐτῆς ἐπίδρασις ; ἤ, ἀκόμη, πότε ὑπάρχει ὑγρασία ; Περὶ τούτων ὁ περισσότερος κόσμος πολὺ ἀσαφεῖς γνώσεις ἔχει. Ὑπάρχει γενικὴ ἰδέα ὅτι ὁ καιρὸς εἶνε ὑγρὸς ὅταν ὁ ἀὴρ περιέχει μεγάλην ποσότητα ὑδρατμῶν. Ἐσφαλμένη ἐξήγησις τοῦ πράγματος. Δὲν συμβαίνει τοῦτο· καὶ δὲν θὰ ἦτο ἴσως μάταιος κόπος νὰ ἀκριβολογήσωμεν ἐπὶ τοῦ τί πρέπει πραγματικῶς νὰ ἐννοοῦμεν λέγοντες ἀτμοσφαιρικὴν ὑγρασίαν.

Ἀντιθέτως πρὸς ὅ,τι πανταχοῦ σχεδὸν ἐπαναλαμβάνεται, δὲν ἀποτελεῖ τὴν ὑγρασίαν ἡ ποσότης τῶν ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ ὑδρατμῶν. Καὶ δύναται κάλλιστα νὰ περιέχῃ αὐτὴ ἀφθονίαν ἀτμῶν χωρὶς ἐν τούτοις νὰ εἶνε καὶ ὑγρά. Τοῦτο ἂν φαίνεται παράδοξον, δὲν εἶνε ὅμως· καὶ θὰ ἴδωμεν διατί. Πρέπει ἐν πρώτοις νὰ ἐννοήσωμεν ὅτι διαφέρει ὑδρατμὸς ἀπὸ ὑδρατμοῦ. Ὅταν ὁ ἀτμὸς διαφεύγῃ ἐκ τοῦ ὕδατος, εἰς τὴν συνήθη θερ-

μοκρασίαν, εἶνε σχεδὸν νερὸ ἀκόμη. Ἀλλ' ἂν ἡ θερμοκρασία ὑψωθῇ, τότε ἀεροποιεῖται ἐπὶ μᾶλλον, ἀπομακρυνόμενος ἀπὸ τῆς ἀρχικῆς του καταστάσεως, τῆς κατὰ τὸ ἥμισυ ὑγρᾶς. Ἂν θερμανθῇ ἔτι περισσότερον, φθάνει πλέον τὴν τελείαν ἀεριώδη κατάστασιν, ζηραινόμενος τελείως. Ἡ *ὑγρότης* ἄρα τοῦ ἀέρος δὲν ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ποσοῦ τῶν ὑδρατμῶν, ἀλλ' ἐκ τῆς καταστάσεως αὐτῶν. Εἰς ἑκάστην θερμοκρασίαν ὁ ἀὴρ μόνον ὡρισμένον ὄγκον ἀτμῶν δύναται νὰ συγκρατήσῃ. Καὶ τόσον περισσότερον ὅσον ἡ θερμοκρασία εἶνε ὑψηλοτέρα. Ἂν λοιπὸν, ἐνῷ ἡ ἀτμοσφαῖρα εἶνε *κεκορεσμένη* ὑδρατμῶν, ἡ θερμοκρασία αὐτῆς κατέλθῃ, οἱ ἀτμοὶ δὲν δύνανται πλέον νὰ συγκρατηθῶσιν ἐν αὐτῇ καὶ μέρος τούτων ἀναλαμβάνον τὴν ὑγρὰν κατάστασιν θὰ καταπέσῃ, ἀποτελοῦν τοιουτοτρόπως τὸ φαινόμενον τῆς βροχῆς. Εἰς τὴν γειτνίασιν ταύτην πρὸς τὸ σημεῖον τοῦ *κόρου*, οἱ ὑδρατμοὶ εἶνε ἀνθυγιεινοί, διότι εἶνε ὕδωρ σχεδὸν καὶ ἡμεῖς δὲν δυνάμεθα νὰ ζήσωμεν ἐντὸς ὑδατίνου περιβάλλοντος· ἀφοῦ δὰ δὲν εἴμεθα . . . ἀμφίβια.

Δύναται λοιπὸν ὁ ἀὴρ νὰ εἶνε πολὺ ὑγρὸς μὲ ὀλίγους ὑδρατμοὺς, ἐὰν κάμνῃ ψῦχος, καὶ πολὺ ξηρὸς μὲ πολλοὺς ὑδρατμοὺς, ἐὰν εἶνε ζέστη.

Καὶ διὰ τοῦτο κατὰ τὸν χειμῶνα, καίτοι εὑρίσκονται πολὺ ὀλιγώτεροι ἀτμοὶ εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν παρὰ τὸ θέρος, ἡ ὑγρασία εἶνε πολὺ περισσοτέρα. Διότι, ἐπαναλαμβάνομεν, ὁ ἀτμὸς τὸν χειμῶνα εὑρίσκεται πολὺ πλησιέστερον τοῦ σημείου ἀπὸ τοῦ ὁποίου μεταπίπτει ἐκ τῆς ἀερώδους καταστάσεως εἰς τὴν ὑγράν, τοῦ σημείου δηλ. ἤτοι *κόρου*, καὶ αἱ ἰδιότητές του εἶνε πολὺ διάφοροι ἐκείνων, τὰς ὁποίας κατὰ τὸ θέρος παρουσιάζει.

Ἡ ἐπίδρασις τῆς ὑγρασίας καὶ ἡ κουκοῦλα τοῦ καλογήρου. — Ὅπου οἱ κάλοι μεταβάλλονται εἰς μετεωρολόγους. — Πάχος ἀπὸ νερό. — Πῶς θὰ ἐγινόμεθα... ἐλέφαντες.

Ἀνεπτύξαμεν ποία εἶνε ἡ ὀρθὴ ἀντίληψις περὶ τοῦ βαθμοῦ τῆς *ὑγρότητος* τοῦ ἀέρος, τῆς ὁποίας τὸ ἀποτέλεσμα, τὴν *ὑγρασίαν* δηλαδή, τόσον ἀδρῶς ὁ ὀργανισμός μας ἀντιλαμβάνεται, καὶ τὴν αἰσθάνεται τόσον ἀνιαρὰν, διότι δὲν δύναται νὰ λειτουργῇ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐντὸς περιβάλλοντος ὑγροῦ ὅπως ἐντὸς περιβάλλοντος ξηροῦ. Ὁ περιβάλλων τὸ σῶμα ὑδρατμὸς ἐπιβραδύνει τὴν ἐνέργειαν τοῦ δέρματος, διότι ἐμποδίζει τὴν διὰ τῶν πόρων διαπνοήν Ἀφαιρεῖ πρὸς τούτοις μεγάλην ποσότητα ἐκ τῆς θερμότητος τοῦ αἵματος, προκαλῶν ὡς ἐκ τούτου ρίγη, δυσθυμίαν καὶ διατάραξιν τῆς ἠρεμίας τοῦ νευρικοῦ συστήματος.

Ἡ ὑγρασία ἐνεργεῖ ἐπίσης ἐπαισθητῶς καὶ ἐπὶ τῶν ὀργανικῶν οὐσιῶν τῶν ἐστερημένων ζωῆς, τοῦ ξύλου π.χ., τοῦ μαλλιοῦ, τῆς μετάξης, τῶν τριχῶν, τῶν χορδῶν κτλ. Τὸ ὕδωρ εἰσέρχεται εἰς τοὺς πόρους ἐξογκοῦν τὰς οὐσίας, αἵτινες τοὐναντίον ἐν καιρῷ ξηρασίας ἐπιμηκύνονται. Ἐπὶ τούτου στηρίζεται ἡ ἀρχὴ τῶν πλείστων ὑγρομετρικῶν ὀργάνων. Καὶ εἶνε πολὺ γνωστὸς ὁ μικρὸς καλόγηρος, ὁ ὁποῖος φορεῖ τὴν *κουκοῦλάν* του, κινούμενος ἀπὸ τὴν ἐκ τῆς ὑγρασίας ἐπιβράχυνσιν μιᾶς κεκρυμμένης χορδῆς. Τὸ μόνον σφάλμα του εἶνε ὅτι τὴν φορεῖ πάντοτε πολὺ ἀργά... ὅταν ἡ βροχὴ ἔχει πλέον ἐπέλθῃ. Διὰ τοῦτο ἡμεῖς συμβουλεύομεν τὸ ἑξῆς ἄλλο πολὺ περιεργότερον, ἀλλὰ καὶ πολὺ ἀσφαλέστερον ὑγρόμετρον. Ὅσοι φοροῦν ὑποδήματα κακοφτιασμένα καὶ ἔχουν τὴν δυστυχίαν νὰ μετροῦν καὶ μερικοὺς *κάλους* εἰς τὸν κατάλογον τῶν ἐπιγείων βασάνων των, εἰξεύρουσι ἀσφαλέστερον ἀπὸ τὰ ὑγρόμετρα καὶ τοὺς μετεωρολόγους πότε ὁ καιρὸς θὰ μεταβληθῇ. Ὁ κάλος, ἅμα ἡ ὑγρασία ἀρχίζει, διαποτίζεται ἀπὸ νερό, καὶ ἐπειδὴ καὶ τὸ σῶμα ὁλόκληρον φουσκώνει — διότι ἕνεκα τῆς κακῆς διαπνοῆς ὑπάρχει περίσσεια ὕδατος ἐντὸς τῶν ὀργάνων — φουσκώνουν καὶ οἱ δάκτυλοι τῶν ποδῶν καὶ οἱ κάλοι ἐπιτελοῦσιν ἀνηλεῶς τὸν σκληρὸν προορισμόν των. Ὅτι δὲ τὸ σῶμα μας ὄχι μόνον ὀγκοῦται ἐκ τῆς ὑγρασίας, ἀλλὰ καὶ αὐξάνει κατὰ τὸ βάρος, ἀπεδείχθη διὰ πειραμάτων μεγάλης ἀκριβείας, ἅτινα κατέδειξαν ὅτι, κατὰ μὲν τὴν προσέγγισιν τῆς βροχῆς κερδίζομεν ἐπὶ πλέον βάρος 200 μέχρι 250 γραμμαρίων, κατὰ τὴν διάρκειαν δὲ αὐτῆς μέχρι 400 πολλάκις γραμμαρίων.

Παχύνομεν δηλ. ἀπὸ νερό! Καὶ ὅταν ἡ ξηρασία ἐπανέλθῃ, χάνομεν πάλιν ἀνεπαισθήτως τὴν παροδικὴν ταύτην αὔξησιν τοῦ βάρους μας. Φαντασθῆτε ὅμως, ἂν δὲν συνέβαινε τοῦτο! Ἤρκουν μερικαὶ ψεκάδες βροχῶν διὰ νὰ μεταβληθῶμεν ὅλοι εἰς... ἐλέφαντας,

Ποικιλία τῆς ὑγρασίας. — Ἡ ὑγρασία τῶν τοίχων καὶ ἡ ὑγρασία τῶν δένδρων. — Μικρόβια καὶ ρευματισμοί. — Ἡ δρόσος τοῦ δάσους ὡς εἶδος φωλεὰ βρογχίτιδος. — Ἡ στοργὴ τῶν μητέρων καὶ τὰ βάσανα τῶν τέκνων. — Ἀντὶ ὑγείας .. θάνατον.

Ἡ ὑγρότης τοῦ ἀέρος ποικίλει οὐσιωδῶς. Γενικῶς ἐλαττοῦται ὅσον ἀνερχόμεθα ὑψηλότερον· ἀλλ' ὑπάρχουσιν ἐξαιρέσεις ἀναλόγως τῶν ἀνέμων. Ἡ ὑγρασία ποικίλει ἄλλως τε ἐπαισθητῶς ὄχι μόνον εἰς τὴν αὐτὴν χώραν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν αὐτὴν πόλιν, καὶ εἰς τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἀκόμη, ἀναλόγως τῆς θέσεως, τῆς θερμοκρασίας, τῆς γειτνιάσεως πρὸς δένδρα κ.τ.λ. Συνειθίζουν πολλάκις νὰ διακηρύσσουν, μὲ ἀρκετὴν κουφότητα, ὅτι ἡ τάδε συνοικία εἶνε ὑγρά, ἐνῷ ἡ ἄλλη δὲν εἶνε. Εἶνε τοῦτο πρόληψις μόνον, διότι τὰ πάντα διαφέρουσι καὶ εἰς τὴν αὐτὴν ἀκόμη ὁδὸν ἀναλόγως πρὸς διαφόρους περιστάσεις. Δὲν πρέπει πρὸς τούτοις νὰ συγχέωμεν, ὅπως συνήθως γίνεται, τὴν ὑγρασίαν τὴν ὁποίαν ἀποδίδουσιν οἱ τοῖχοι καὶ ἐκείνην τὴν ὁποίαν διαχέουσι τὰ δένδρα. Ὑγρασία καὶ ἡ μὲν, ὑγρασία καὶ ἡ δὲ, ἀλλὰ πολὺ διάφοροι ὑπὸ ὑγιεινὴν ἔποψιν. Ἡ πρώτη δύναται νὰ ἀποθέσῃ εἰς τὰ ὄργανα τῆς ἀναπνοῆς μικρόβια μολυσματικά, ἡ δευτέρα μικρόβια ἐπίσης, ἀλλ' ὄχι παθογόνα. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, καλὸν εἶνε νὰ συμβουλεύωμεν εἰς τοὺς ἀσθενεῖς, καὶ εἰς τοὺς ὑγιεῖς ἀκόμη, ἀποφυγὴν τῆς πολλῆς ὑγρασίας, ὁποθενδήποτε καὶ ἂν προέρχεται.

Ἀνεξαρτήτως τοῦ μολυσματώδους ἢ μὴ αὐτῆς, ἡ ὑγρασία ἐπενεργεῖ ἐπιβλαβῶς ἐπὶ παντὸς ἀτόμου καὶ προκαλεῖ, ταράσσουσα τὰς κυριωτέρας λειτουργίας τοῦ ὀργανισμοῦ, ἐπιβράδυνσιν τῆς θρέψεως καὶ τὰς ἐκ ταύτης προκυπτούσας ἀσθενείας: ρευματισμοὺς, ἀρθρίτιδας καὶ τὰ παρόμοια. Προφυλάσσεσθε λοιπὸν ἀπὸ τὴν ὑγρασίαν. Μόνον μέση ὑγρότης τῆς ἀτμοσφαίρας, 70ο-75ο βαθμῶν, εἶνε κατάλληλος διὰ τὴν εὐεξίαν. Ταύτην συμβουλεύετε εἰς τοὺς ἀσθενεῖς.

Ἀλλὰ τί νὰ εἴπῃ τις δι' ἐκείνους οἱ ὁποῖοι θεωροῦσιν ἐκτάκτως ὑγιεινὸν τὸν περίπατον ὑπὸ τὰ μεγάλα δένδρα κατὰ τὰς ἑσπέρας βροχερροῦ θέρους, ἢ διὰ τὰς μητέρας ἐκείνας αἵτινες νομίζουσιν ὅτι ποτίζουσι μὲ ὑγείαν τὰ τέκνα των, ἀφίνουσαι αὐτὰ ἐπὶ ἡμέρας ὁλοκλήρους ὑπὸ τὴν σκιὰν τοῦ δάσους; Ὁ ἥλιος δὲν εἰσδύει ἐκεῖ, οὐδὲ ταράσσεται ποτὲ ἡ σκιὰ ἐκείνη ὑπὸ τῶν ζωογόνων ἀκτίνων του. Ὑγρασία καὶ σκότος. Καὶ ἰδοὺ ποίαν ἀτμοσφαῖραν παρέχουσιν ὡς φάρμακον εἰς τὰ ἀτονικὰ καὶ ἀναιμικὰ πολλάκις παιδία! Χωρὶς οὐδὲ νὰ φαντάζωνται κἂν ὅτι δὲν εἶνε αὕτη ἄλλο, εἰμὴ φωλεὰ βρογχίτιδος, φωλεὰ λυμφατισμοῦ, φωλεὰ ρευματισμῶν!

Πόσαι πλάναι καὶ πόσαι προλήψεις!

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ «ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΗΣ»

Κον Γ. Μ. — Φαίνεται ἔργον πρωτοπείρου, ὅστις ὅμως θὰ γράψῃ πολὺ καλλίτερα. Δοκιμάσατε ἄλλο μικρότερον.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΛΥΣΕΙΣ

Λύσις τοῦ ἐν τῷ προηγουμένῳ φύλλῳ αἰνίγματος εἶναι: Ἄ ρ α ψ — Ψ α ρ (ρ) ά. Τοῦ δὲ γρίφου: Ὦ δ ὴ ἐ ν δ υ φ δ ἴ α μ ὲ τ έ ρ π ε ι (Ο δι' ἓν δι' ο διὰ μετ' R πῖ).

Τὸ αἴνιγμα μόνον ἔλυσαν οἱ ἑξῆς: Στέ...λος, τὸ στεφάνι, Ἰ. Μπαριάμης, Ἀφροδίτη τῆς Μήλου (ἀργότερα ἴσως), Ἀραπάκος, Μελχισεδὲκ, Φοβερὰ Ἀκτίς, Στέλιος Ἐγώπουλος, κόντε Ραπανάκιας, Μαϊμοῦ τῆς Αἰγίνης, Δεσποινὶς Αἰγίου, Ἰ. Νικολαΐδης, Μόρτης, Ὡραία Ἀθιγγανίς, ὁ ἀναχωρῶν τὴν Πέμπτην, Μέντωρ (ὀλίγον ἀκατάληπτος ὡς καὶ ὁ ἴδιος τὸ παρετηρήσατε), Σασμένη φτέρνα, Λιμὴν Κέας, Ἀγαπητικὸς Βοσκοπούλας, Marion Sims, Bitter, Ἀλίκη, Κωνσταντινουπολίτισσα, Ν. Κουμουτσόπουλος, Ἀνδ. Θεοδώρου, Δ. Τήνιος, Λευκὸν κῦμα Κέας, Ἀμερικανὸς Μοντεχρῆστος, Le profosseur, ἕνας φυλακισμένος (ψευδώνυμα μὲ περισσοτέρας τῶν δύο λέξεων δὲν μπαίνουν), Δόκτωρ Καρελγόφτεν, Γελοῖος ποιητὴς (δυσνόητος), ἀνεψιὸς τοῦ θείου του, ὁ πάλληλος Πανδρόσου, Λέλευκος ὁ Κεραυνὸς, Ἀ. Σακείμ, Εὐ...φύλλα, Εὔφρ. Δαλέκου, Καλαματιανὸς (ἔχει γραφῆ), ἀναρώσασσα γρυνιάρα, Μεγαρίτικη τράτα, βραβευθεῖσα Ἀραχώβης (ὄχι ἐλλιποσύμφωνα), Ἀχέρων, Β. Γιαννακόπουλος, Παπεπίπαπος, Σκαπετουράκης, Σταῦρος Οἰκονομάκης, Μ. Γιαννακόπουλος, Διον. Παναγιωτόπουλος, Ἀντίοχος Ἐπιφανὴς, Ἄστρον, Μ. Πιάγκος, ἔχε πεποίθησιν, Μ. Βαλτατζῆς, Χαριτόβρυτος Καρακάξα (ἀργότερον πιθανῶς θὰ χρησιμοποιηθῇ) Ἠλ. Δεσποτόπουλος, Φιλανθής, Δεσποινὶς ἐκ Ναυπλίου, Π. Κοκόλης, Ἀ. Ἀράπης.

Ἀμφότερα δὲ, γρῖφον καὶ αἴνιγμα, ἔλυσαν οἱ ἑξῆς: Γ. Λ. Ζ., Δ. Χρυσανθόπουλος, Ἰ. Σωτηρόπουλος, Ἐπ. Χαραλάμπης, Κάκια κακιά, Χρ. Ἀμπελᾶς, Ἀγριολούλουδο Νάξου, Κ. Π, Νίκη μηχανικοῦ καὶ Ἀγᾶς Ἀξιώτης.

Τὰ βραβεῖα λαμβάνουσι διὰ κλήρου ἐκ μὲν τῶν ἐπαρχιῶν ἡ δεσποινὶς ἐκ Ναυπλίου, ἐκ δὲ τῶν Ἀθηνῶν, ὁ Ἀγᾶς Ἀξιώτης.

Σήμερον τὸ Λευκὸν κῦμα Κέας προτείνει τὸ ἑξῆς αἴνιγμα:

Εἶμαι ἄρχων, βουλευτής,
Αὐτοκράτωρ, Ὑπουργός,
Στρατηγός, Ὑπασπιστής,
Ναύαρχος, Πρωθυπουργός.
Ἀπὸ κύριος τῆς γῆς,
Ἂν μοῦ κόψῃς τὸν λαιμόν,
Μετατρέπομαι εὐθὺς
Εἰς ἀέρα καθαρόν.

Ἡ δὲ Χαρυτόβρυτος Καρακάξα προτείνει τὸν ἑξῆς γρῖφον

3×4−6 1 ο ο 2×3 Ε 0 1 $\frac{1}{1}$
ο ο

Βραβεῖα θὰ δοθοῦν δύο, «Αἱ δύο Καρδίαι» διὰ τὰς ἐπαρχίας καὶ ἓν εἰσιτήριον μεταβάσεως εἰς Φάληρον μετ' ἐπιστροφῆς διὰ τὰς Ἀθήνας.

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ
ΓΥΝΑΙΚΕΙΩΝ ΠΙΛΩΝ
ΜΕΝΕΛΑΟΥ ΜΠΟΥΛΟΥΚΟΥ
ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ 58

ΚΑΠΕΛΑ ΔΙΑ ΚΥΡΙΑΣ ΚΑΙ ΜΠΕΜΠΕ

ΤΙΜΑΙ ΕΚΤΟΣ ΣΥΝΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Τὸ κατάστημα προσέλαβεν ἰδιαιτέραν τεχνίτριαν διὰ τὰ καπέλλα μικρῶν